

SLOVENSKA VEŠTNIK

Letnik XXI.

Celovec, petek, 27. maj 1966

Štev. 21 (1252)

Za normalizacijo razmer v Evropi je sovjetska vlada izdelala poseben program osmih točk

Odkar so se odnosi med Vzhodom in Zahodom nekoliko izboljšali, se od časa do časa pojavijo tudi glasovi, da bo treba misliti na normalizacijo razmer v Evropi. Mimo vseh drugih nerešenih problemov današnjega sveta nedvomno zavzema važno mesto v mednarodni politiki vprašanje Evrope, ki še vedno trpi na posledicah druge svetovne vojne — ne na gospodarskem področju, pač pa na področju važnih političnih odločitev. Gotovo bi bila ta vprašanja lahko že davno rešena, če bi se zahodnoevropske države skupaj z Ameriko končno sprijaznile s spremembami, ki jih je Evropi narekovala zadnja vojna. Toda ravno takemu priznanju dejanskih razmer se Zahod vedno spel upira in tako zavlačuje rešitev vprašanj, ki v sedanjem negotovem stanju predstavljajo stalno ogroženje varnosti v Evropi.

Pred dvema mesecema je napravila tudi Zahodna Nemčija korak, ki naj bi po njenem mnenju pomenil pobudo za normalizacijo razmer v Evropi. Na vse države, s katerimi vzdržuje diplomatske stike, je zahodnonemška vlada naslovila posebno poslanico, v kateri je obrazložila svoje stališče k posameznim vprašanjem. Vendar pa je pri tem spet zapadla v svojo staro napako, da je namreč upoštevala le svoje lastne koristi, ne da bi vsaj skušala razumeti tudi zahteve in poglede drugih držav. Temu primerni so seveda tudi odzivi na njeno pobudo.

Kot odgovor na poslanico Zahodne Nemčije je prejšnji teden tudi sovjetska vlada objavila poseben program, ki obsega naslednjih osem točk za normalizacijo razmer v Evropi:

● Takojšnja sklenitev pogodbe proti širjenju jedrskega orožja, ki bi izključila vsako možnost širjenja tega orožja na druge države. Pogodba bi morala tudi prepovedati uporabo jedrskega orožja proti nejedrskim državam oziroma državam, ki nimajo jedrskega orožja na svojem ozemlju.

● Odprava vojaških oporišč na tujih ozemljih in umik čet. Tak sporazum je še posebej važnosti za liste držav, na katerih ozemlju je jedrsko orožje in med katere torej spada tudi Zahodna Nemčija.

● Razpustitev vojaških blokov vključno Atlantskega in Varšavskega pakta. Sovjetska zveza je pripravljena sodelovati pri uresničitvi vsakega sistema, ki naj zagotovi dejansko jamstvo za varnost evropskih držav.

● Sovjetska zveza podpira predloge Vzhodne Nemčije, naj bi se obe nemški državi odrekli jedrskemu orožju ter ukrepe za zmanjša-

nje števila oboroženih sil. Prav tako podpira poljske predloge za določitev neatomskega področja v srednji Evropi in vse druge pobude o vprašanih evropske varnosti, ki so jih sprejele evropske socialistične države.

● Razvijanje miroljubne politike, gospodarskega, znanstvenega, tehničnega in kulturnega sodelovanja med vzhodnimi in zahodnimi državami Evrope ter konec hladne vojne in njenih posledic.

● Na konferenci evropskih držav naj bi razpravljali o predlogih socialističnih in drugih evropskih držav glede evropske varnosti.

● Okrepitev Združenih narodov kot orodja za ohranitev mednarodnega miru in mednarodne varnosti. Sovjetska vlada ceni izjavo Vzhodne Nemčije, da je pripravljena spre-

jeti vse obveznosti ter spoštovati vse smotre in načela listine OZN. V primeru, da bi Zahodna Nemčija zahtevala vstop v OZN, bo Sovjetska zveza s svoje strani zahtevala, naj bosta obe nemški državi sprejeli v to organizacijo.

● Sovjetska zveza je prepričana, da je potrebna mirna rešitev nemškega vprašanja ob upoštevanju sedanjega stanja v Evropi. Z mirnim sporazumom o Nemčiji v okviru sistema evropske varnosti bi lahko uredili tudi vprašanje zahodnega Berlina, ki je neodvisna politična enota.

V uvodu svoje note pa sovjetska vlada ostro zavrača izjave zahodnonemške vlade o želji po miru in odnosih dobrega sosedstva z drugimi državami. Navaja konkretne primere o poživljanju militarizma in revanšizma v Zahodni Nemčiji in ugotavlja, da je Zahodna Nemčija edina evropska država, ki postavlja ozemeljske zahteve do drugih držav. Ko navaja žrtve, ki so jih v minuli vojni doprinesle zlasti Češkoslovaška, Francija, Jugoslavija, Poljska in Sovjetska zveza, sovjetska nota poudarja, da sprememba, ki se se zgodile po vojni, ni mogoče izbrisati in zato tudi ni možno enostavno zahtevati povratka k razmeram pred vojno.

Protijudski režim v Vietnamu

se drži na oblasti le s pomočjo Amerike

Amerika prihaja s svojo vietnamsko politiko v čedalje brezizglednejši položaj, hkrati pa vsak nadaljnji dan vietnamske vojne vedno bolj razkriva resnično ozadje ameriške intervencije v tej deželi. Ze davno je namreč postalo jasno, da Washingtonu ne gre za obrambo svobode in demokracije v Vietnamu, marveč za zavarovanje svojih lastnih koristi. Vendar so se ameriški krogi v začetku še lahko sklicevali na to, da branijo južnovietnamsko ljudstvo pred »komunističnim« narodnoosvobodilnim gibanjem. V zadnjem času pa se je izkazalo, da velika večina južnovietnamskega prebivalstva svojega »sovražnika« niti ne vidi v osvobodilnem gibanju, marveč v sedanjem sajonskem režimu, ki se drži na oblasti le s pomočjo Amerike.

Če je med vietnamskim ljudstvom kdo resnično zasvožen, potem je to general Ky s svojo vojaško vlado. Širom dežele se množijo primeri od-

kritega upora temu režimu. Kljub temu pa je general Ky slej ko prej deležen podpore Amerike, katera zaradi tega vedno bolj zgublja ugled tudi pri tistem delu južnovietnamskega ljudstva, ki je v ameriških vojakih doslej še videl svoje prijatelje in zaveznike. Torej ni čudno, da se upor južnovietnamskega prebivalstva, ki je doslej veljal le protijudskemu režimu v Sajgonu, zdaj usmerja tudi proti ameriškim vojaškim silam v deželi.

To bridko resnico je morala Amerika spoznati tudi minuli teden, ko je prišlo do ponovnega merjenja sil med sajonsko vlado ter budističnimi uporniki. Sprva je bil upor več ali manj omejen le na mesto Da Nang in naperjen proti Kyjevi vladi v Sajgonu. Ko pa so vladni oddelki upor krvavo zatrli in nasprotnike vlade prisilili k predaji, se je sovraštvo ljudstva usmerilo tudi proti ameriškim vojakom, katere so uporniki zaman prosili za podporo v boju proti Kyju in njegovemu protijudskemu režimu. Posebno v Sajgonu je prišlo do odkritih protiameriških izpadov, med katerimi so zažgali več vojaških vozil ter grozili »Smrt Američanom!«.

Ob teh dogodkih se mednarodna javnost pač upravičeno vprašuje, kako dolgo bodo washingtonski krogi lahko še varali sebe in druge z zagotovitvijo, da v Vietnamu branijo koristi tamkajšnjega ljudstva. Prebivalstvo Južnega Vietnama je namreč dovolj jasno in prepričljivo pokazalo, da zna in hoče svoje interese braniti samo, ko se ni uprlo le osvoboznemu režimu v Sajgonu, marveč je napovedalo boj tudi ameriškim »prijateljem«.

Kljub temu pa ameriški predsednik Johnson grozi dalje: »Če vladi Amerike ne bo uspelo ustaviti sedanjega komunističnega napada v Vietnamu, bo prav gotovo prišlo v Aziji do spopada, ki bo obsežnejši in ki bo povzročil še večje število človeških žrtev — več sto tisoč in morda tudi več milijonov.«

Vprašanje koroških Slovencev predmet interpelacije v parlamentu

Ko je proračunski odbor avstrijskega parlamenta v ponedeljek obravnaval postavke državnega proračuna, ki se nanašajo na zunanje ministrstvo, je koroški socialistični poslanec Leo Lukas zavzel stališče tudi do manjšinskega problema. Ugotovil je, da koroški Slovenci zelo pogosto opozarjajo na nerešena vprašanja državne pogodbe ter ministra vprašal, katere obveznosti državne pogodbe z ozirom na Slovence še niso bile izpolnjene.

Kakšen odgovor je minister dal na to vprašanje, sicer ni znano, pač pa je prišla manjšinska problematika s tem tudi v parlament, ki je zdaj obvešččen, da Avstrija še nikakor ni izpolnila vseh obveznosti, katere je v državni pogodbi prevzela do svojih manjšin.

Kakor smo v našem listu že poročali, sta obe osrednji organizaciji koroških Slovencev pred nedavnim naslovili posebno vlogo tudi na zvezno vlado in jo opozorili, da so ostala nerešena še mnoga vprašanja, ki zadevajo bistvena življenjska področja slovenske narodne skupine na Koroškem. Zato sta predlagali, naj bi se spet obnovili in nadaljevali pogovori med predstavniki vlade ter zastopniki manjšine, ker se je reševanje manjšinskih vprašanj v sodelovanju s prizadeto manjšino že v preteklosti izkazalo za pravilno.

Po sedanji interpelaciji v parlamentu pričakujemo, da se bo tudi to vprašanje končno premaknilo z mrtve točke.

ÖVP je začela s podražitvami

V zadnjih dneh se je v parlamentu na Dunaju odvijala živahna razprava o posameznih osnutkih, ki jih je predložila ÖVP-jevska vlada. Pri tem je prišlo prvič tudi do ostrejšega spopada med vladno stranko in opozicijo.

Na tonkovem zasedanju je šlo predvsem za zakon o podražitvi mineralnih olj s 1. junijem tega leta. ÖVP-jevska vlada je to podražitev utemeljevala s tem, da zahteva izgradnja cestnega omrežja vedno več denarja. Toda s svojim argumentiranjem je naletela v parlamentu na oster odpor pri obeh opozicijskih strankah, katerih poslanci so v svojih izjavah nakazali nevarnost, da bo podražitev mineralnih olj, povezana z že napovedanim zvišanjem tarif pri železnici in avtobusih, sprožila nov val splošnega naraščanja cen. Pri tem so zlasti socialistični govorniki opozorili na dvoletnost ÖVP, ki je pred volitvami zagotavljala, da se bo upr-

la vsaki podražitvi, zdaj, ko ima večino v parlamentu in sama sestavlja vlado, pa je njena prva skrb, da prelomi obljube, dane pred volitvami.

Do podobnih očitkov je prišlo tudi v sredo, ko je parlament razpravljal o zakonu glede nove razdelitve pristojnosti v vladi. Pred volitvami je ÖVP obljubljala, da hoče državno upravo poenostaviti in poceniti, z zakonom, ki ga je zdaj predložila parlamentu, pa pristojnosti posameznih ministrstev ne bodo samo še bolj prepletene, marveč se bo povečalo tudi število vladnih članov, kar bo imelo za posledico nadaljnjo podražitev državne uprave.

Dobro utemeljeni argumenti opozicije so pri ÖVP naleteli na gluha ušesa. Zakoni so bili sprejeti proti glasovom SPÖ in FPÖ in tako je ÖVP stopila na pot splošnega podraževanja, za katero pa bo morala tudi sama nositi odgovornost.

Tudi Slovenci v Italiji

imajo svoje skrbi na šolskem področju

Eno izmed osrednjih vprašanj, za katerega rešitev se Slovenci v Italiji v zadnjih letih posebno potegujejo, je problem manjšinskega strokovnega šolstva. Z nedavno šolsko reformo v Italiji so bile namreč odpravljene razne vrste nižjih srednjih šol, med njimi tudi nižje strokovne šole, ki jih je zamenjala enotna nižja srednja šola.

Ta reforma je seveda zajela tudi šole, ki jih imajo Slovenci na Tržaškem in Goriškem. Vzel, ki je zaradi tega nastala, pomeni zelo občutno oviro za nadaljnje spopolnjevanje in izobraževanje mladega slovenskega naraščaja. Slovenski dijak, ki konča nižjo srednjo šolo, nima druge izbire, kot da nadaljuje šolanje na klasičnih ali realnih višjih srednjih šolah, ki pa so več ali manj le pripravne za študij na univerzah. Če pa se hoče posvetiti strokovnemu poklicu, se mora vpisati v strokovno šolo, katere pa so vse le z italijanskim učnim jezikom.

Na ta važni nerešeni problem manjšinskega šolstva so osrednje organizacije Slovencev v Italiji opozorile pristojne oblasti že pred dve-

ma letoma. V Gorici so Slovenci zaprosili občino za ustanovitev slovenske trgovinske šole že ob koncu leta 1964 ter sta njihovo prošnjo podprla tudi občinski svet in pokrajinski konzorcij za strokovno šolstvo. Podobno je bilo v Trstu, kjer je Slovenska kulturno-gospodarska zveza prav tako sprožila pri mestni občini predlog za ustanovitev dveh slovenskih šol. Tudi ta predlog je bil deležen podpore občinskega odbora.

Kljub temu pa je vprašanje nerešeno. V kratkem bodo dijaki slovenskih šol končali letošnje šolsko leto in mnogi izmed učencev nižjih srednjih šol, ki bi se radi strokovno usposobili, te možnosti v materinem jeziku ne bodo imeli, ker vprašanje manjšinskih strokovnih šol še vedno čaka rešitve. Kako važna je tozadevna zahteva slovenske manjšine, kaže dejstvo, da bodo nižjo srednjo šolo letos končali 204 slovenski dijaki, od katerih pa se jih le 12 namerava vpisati v višjo srednjo šolo, medtem ko se jih je 57 prijavilo za vpis v strokovno šolo — katere pa Slovenci v Italiji nimajo.

Tradicionalni „Dan mladosti“ ob rojstnem dnevu predsednika Tita

Po vsej Jugoslaviji so v sredo obhajali tradicionalni „Dan mladosti“, ki ga vsako leto priredijo za rojstni dan predsednika republike Josipa Broza Tita. V vseh večjih mestih in krajih posameznih republik so bile za ta dan velike kulturno-prosvetne in športne prireditve, pri katerih so poleg mladine sodelovale tudi razne množične organizacije, delovni kolektivi in vojska.

Osrednja proslava je bila v Beogradu, kjer je bila predsedniku Titu predana štafeta palica s pozdravi in čestitkami jugoslovanskih narodov. Ze v zadnjih tednih, ko je štafeta potovala širom po državah, so bile na njeni poti povsod velike manifestacije, kjer je prebivalstvo izpričalo ljubezen in vdanost predsedniku, pod katerega vodstvom so se narodi Jugoslavije med zadnjo vojno junaško bojevali proti fašističnim okupatorjem in si leta 1945 priborili svobodo domovine.

Letošnji Dan mladosti je bil v znamenju 25-letnice vstaje jugoslovanskih narodov, ki so zato s posebnim zanosom obujali spomine na slavno dobo narodnoosvobodilne borbe, katera je neločljivo povezana z življenjem in delom predsednika Tita, ki je bil ob svojem 74. rojstnem dnevu deležen prirsčnih čestitk vsega prebivalstva Jugoslavije.

AVSTRIJSKA ZVEZA OBČIN SE PRITOŽUJE:

Nova vlada hoče občine obubožati in izgladovati

Kongres Avstrijske zveze občin, ki je bil v soboto v Železnem na Gradiščanskem, je dokaj ostro nastopil proti zvezni vladi, ki hoče izdatke državnega proračuna omejiti predvsem pri postavkah, ki naj bi prišle v prid občinam in izpolnjevanju njihovih nalog.

Kongres, na katerem je blizu 1000 delegatov zastopalo okoli 4000 avstrijskih občin, je ugotovil, da občine v danih pogojih niso v stanju, da bi izpolnjevale svoje naloge na področju ureditve in vzdrževanja občinskih cest. Občine tudi ne morejo zadostiti zahtevam, ki jim jih nalagajo novi šolski zakoni, prav tako pa ne morejo več vzdrževati občinskih bolnišnic.

Spričo naraščajoče motorizacije sta ureditev in vzdrževanje občinskih cest najtežje in najbolj pereče vprašanje občin. Od celotnega javnega cestnega omrežja v državi odpadela namreč dve tretjini na občinske

V začaranen krogu

Ko se je nova vlada predstavila parlamentu, je njen kancler dr. Klaus postavil pospeševanje gospodarske rasti in stabilizacije kupne moči šilinga kot bistveni gospodarski vprašanji, ki jih hoče vlada rešiti v prid vseh Avstrijcev. Obe vprašanji je v tem duhu vendar mogoče rešiti le po poti umiritve razvoja na področju cen in zaslužkov. Umiritve tega razvoja je toliko bolj potrebna, ker

- je v zadnjih letih gospodarska rast pričela vedno bolj občutno popuščati in ker
- so prišle cene vse nagleje uhajati za sluzkom,

vse pa nikakor ne zgolj na račun lanske slabe letine, marveč na račun splošne težnje po kopičenju dobičkov, ki se je pričela vse močneje uveljavljati v industriji in trgovini, ki svoje dobičke odvajata v skrite naložbe, katerih država ne more kontrolirati.

Leto 1966 se je na eni strani pričelo z napovedjo, da bo gospodarska rasti letos le še za 3% večja, kot je bila lani, ko je v primerjavi z letom 1964 znašala še 6%. Leto 1966 pa se je pričelo tudi s pričakovanjem novih zahtev po zvišanju zaslužkov, ker je zaradi lanskih podražitev kupna moč šilinga ostala za predhodnimi zvišanji zaslužkov. To pričakovanje se je medtem uresničilo in pred vlado ležijo zahteve po zvišanju zaslužkov okroglo enega milijona delojemalcev.

Nova vlada, za katere politiko je docela odgovorna ÖVP, ni stopila na pot umiritve razvoja na področju cen in zaslužkov. Namesto da bi s svojimi ukrepi pospešila gospodarsko rast in stabilizirala kupno moč šilinga, je že takoj po svojem nastopu v letošnji proračun vnesla podražitev mineralnih olj ter podražitev železnice in tarif v potniškem prometu pošte. Istočasno pa je napovedala tudi podražitev kruha in mleka, medtem ko na cene mesa itak nima ali noče več imeti nobenega vpliva.

Taki ukrepi ne morejo umiriti razvoja na področju cen in zaslužkov, taki ukrepi morajo nujno sprožiti nov val splošnih podražitev blaga na domačem trgu, kakor tudi tistega, ki ga naša država izvažata. Z ozirom na to, da ima Avstrija s svojim blagom na zunanjih tržiščih vedno večje težave zaradi naraščajoče konkurence drugih držav, se bodo s temi ukrepi vlade te težave v prihodnje le še povečale. Namesto da bi izvoz blaga pospešila, bo tako prej sprožila obdobje njegovega upadanja.

Tako se torej slej ko prej vrtimo v začaranem krogu. Kupna moč šilinga bo še naprej padala. Ob slabi kupni moči pa se morajo pričeti kopičiti tudi zaloge blaga po skladiščih, ker tudi za inozemske turiste, ki prihajajo v deželo, ne more biti več tako zanimivo, kakor bi bilo, če vsakoletnih podražitev, ki so jim bili doslej priča, ob prestopu meje enkrat ne bi občutili. Kopičenje zalog pa ne podraži le blaga, marveč hromi tudi rast proizvodnje. Da mora imeti tak razvoj za posledico zahteve po nadaljnjem zvišanju zaslužkov, je samo po sebi razumljivo.

Kdaj bo prišla naša država iz tega začaranega kroga in kdaj ga bodo rešeni delovni ljudje, delavci in nameščenci ter kmetje in mali obrtniki — ki nosijo v bistvu njegovo breme — je vprašanje, ki se po tem bežnem pregledu samo od sebe vsiljuje. Po dosedanjih izkušnjah s politiko ÖVP ne bodo rešeni, ker njeni merodajni krogi, to so krogi industrijskega, trgovinskega in bančnega kapitala, take rešitve niti ne želijo, marveč se ji bodo upirali z vsemi močmi. Sedaj lahko slepomišijo s »politiko v korist vseh Avstrijcev«, ker se tudi v parlamentu lahko igrajo z absolutno večino, katero so 6. marca dobili od volivcev, ki so svojo odločitev slabo premislili.

ceste, od davkov, ki so namenjeni za gradnjo in vzdrževanje cest, pa dobijo občine od države vendar samo 2 odstotka, kar je absolutno premalo. Vlada hoče občine prikrajšati tudi pri novih sredstvih za gradnjo cest, ki jih bo ustvarila z zvišanjem davka na mineralna olja. Od tega zneska, ki se bo letos vrtel pri 225 milijonih šilingov, prihodnje leto pa bo znašal okoli 450 milijonov šil., je finančni minister občinam pripravil odstopiti le borih 31,5 milijona šilingov. Kako malenkosten je ta znesek, je razvidno iz tega, da bodo občine od tega zvišanja dobile le 5,75 šilinga na prebivalca.

Druga velika skrb občin je izpolnitev nalog, ki jih jim nalagajo novi šolski zakoni. Uvedba devetelega šolskega leta zahteva od občin, da morajo šolska poslopja povečati za okroglo 4300 razredov. S tem v zvezi zahtevajo občine, da jim mora vlada kot avtor teh zakonov za gradnjo novih razredov oz. učilnic nuditi ustrezen gradbeni pri-

Blagovna izmenjava s socialističnimi državami

Blagovna izmenjava Avstrije s socialističnimi državami se je lani občutno povečala. Tako se je n. pr. povečal uvoz iz socialističnih držav za 12,8%, izvoz v te države pa za 13,2 odstotka. Če računamo še blagovno izmenjavo s Kitajsko, potem vidimo, da se je ta blagovna izmenjava povečala za 14,9%.

Trgovina s Kitajsko je nekaj let stagnirala, lani pa je pokazala spet znake poživitve. Tudi Severna Koreja je postala po nekaterih avstrijskih ocenah zanimiv trgovinski partner. Ta država je vsekakor zelo perspektivna za avstrijski izvoz. Trgovsko predstavništvo, ki so ga lani odprli v Peking, je povečalo možnosti za blagovno izmenjavo med obema državama.

Avstrijska trgovina z vzhodnoevropskimi državami je lani zabeležila aktivni saldo v vi-

spevek. Temu pa se vlada upira in je pripravljena občinam pomagati le z malenkostnim prispevkom za znižanje obresti za kredite, ki naj bi jih občine v ta namen najele.

Občine tudi že delj časa niso v stanju, da bi krile primanjkljaje svojih bolnišnic, ki iz leta v leto naraščajo. Zato od vlade zahtevajo, da jim prispevek države za kritje tega primanjkljaja podvoji in da jim namesto sedanjih 18,75% prispeva 37,5%. Tudi ta zahteva je našla zaenkrat le gluha ušesa.

Pereč problem občin pa je tudi pospeševanje turizma. Država ima od inozemskega turizma iz leta v leto večje devizne dohodke. Lani so narasli že na vrednost 13 milijard šilingov. Občine, katerim je v glavnem naloženo breme pospeševanja turizma potom gradnje in vzdrževanja potrebnih objektov, pa ne vedo več, kako bi te izdatke krile. Samo najnujnejše investicije prihodnjih treh let presegajo 3 milijarde šilingov. Da bi jih občine lažje zmogle, zahtevajo od države pocenjene dolgoročne kredite.

Po zahtevah, izraženih na kongresu, morajo biti vsi ti problemi rešeni z ustreznim finančno izravnavo med državo in občinami. Drugače se bo zgodilo, da se bodo občine preko mere zadolžile in obubožale, da se bodo »izgladovale«, kakor je poudaril podpredsednik Avstrijske zveze občin Rudolf Tillian.

šini 775 milijonov šilingov. Če odbijemo pasivo v trgovini s Kitajsko in Severno Korejo v znesku 72 milijonov šilingov, potem znaša aktivna še vedno 683 milijonov šilingov. Najbolj se je lani povečala trgovina z Bolgarijo in sicer za 45%, s Češkoslovaško se je povečala za 27%, z Vzhodno Nemčijo in Madžarsko pa vsakokrat za 21%.

Uvoz mesa se je povečal za 18%, uvažali pa smo ga v glavnem iz Poljske in sicer govedino in teletino. Bolgarija je postala pomemben dobavitelj paradiznikov, krompirja, in grozdja. Lani smo iz vzhodnih držav uvozili tudi okoli 160.000 ton jčemena. Najpomembnejše odjemalke avstrijskih strojev so Poljska, Bolgarija in Vzhodna Nemčija, kemikalij pa gre največ na Madžarsko in v Romunijo. Avstrijski izvoz lokomotiv se je lani podvojil.

Turistično sodelovanje balkanskih držav

V splošnem razvoju turizma v zadnjih letih so sicer balkanske države vidno napredovale, vendar še vedno zaostajajo za turistično razvitimi državami Evrope. Lani je n. pr. turistični promet na Balkanu dosegel le približno 5 odstotkov prometa evropskega turizma.

Da bi vplivala na povečanje skupnega učinka turizma ter da bi s skupnimi prizadevanji dosegle tudi izboljšanje turističnega prometa v vsaki državi posebej, so balkanske države medtem izvedle nekatere skupne akcije. Po vrsti uradnih in neuradnih razgovorov so pred kratkim v Beogradu sprejeli skupna uradna stališča o delu na tem področju. Podpisan je bil protokol o turističnem sodelovanju treh balkanskih držav in sicer Jugoslavije, Bolgarije in Turčije, ki je začrtal pot nadaljnjega intenzivnega sodelovanja pri večanju in razvijanju turizma.

Ker je tudi k dosedanjemu razvoju turizma v tem delu Evrope najbolj pripomogla transbalkanska cesta kot najkrajša cestna

zveza med evropskim severom in zahodom ter med Bližnjim vzhodom, hočejo te države tudi v prihodnje izboljšanje prometnih zvez posvetiti največjo pozornost. Zato predvidevajo v sporazumu o turističnem sodelovanju skupne akcije pri izboljšanju cest, skupno turistično propagando ter skupno poenostavljanje in olajševanje mejnih formalnosti.

Skoraj istočasno s podpisom protokola o sodelovanju treh balkanskih držav je bil postavljen prvi stik v zvezi z isto problematiko med šestimi balkanskimi državami. Ob srečanju turističnih predstavnikov Albanije, Bolgarije, Grčije, Jugoslavije, Romunije in Turčije so proučevali možnosti za ožje povezovanje turističnih organizacij in za skupno nastopanje na svetovnem trgu z namenom, da po tej poti dosežejo večji učinke svoje turistične dejavnosti. Pri uveljavljanju tega sodelovanja se evropskim turistom odpira nov svet, poln zanimivosti in folklorističnega bogastva.

Mariborska okolica privablja vedno več turistov

Lani so v okolici Maribora zabeležili močan porast pritoka turistov iz inozemstva. Na mejnih prehodih iz Štajerske in Koroške proti Mariboru so našli 1.288.000 inozemskih gostov, kar je za 118% več kot leta 1964. Najbolj so bili lani frekventirani cestni prehodi, kjer se je število gostov povečalo za 135%, število njihovih motornih vozil pa celo za 137%. Pri tem niso všteli gostje, ki so mejo prestopili v okviru maloobmejnega prometa.

Lani je samo v Mariboru prenočilo blizu 105.000 inozemskih gostov. Kapacitete mariborskih hotelov so bile s tem izkoriščene več kot 80-odstotno. Gostinski promet se je po vrednosti lani v Mariboru povečal za 31% in je presegel vrednost 7 milijard dinarjev, od inozemskih gostov pa je bilo odkupljenih okoli 2.285.000 dolarjev ali za 22,3% več kot leta 1964.

V prvih mesecih tekočega leta konjunktura na področju turizma v Mariboru in v njegovi okolici ni popustila, marveč se je ugodno razvijala. Ta razvoj je v največji meri posledica odprave vizuma za avstrijske goste, ki radi prihajajo v Maribor in njegovo okolico. To potrjuje zlasti lanski promet na cestnih mejnih prehodih, ki je v Gornji Radgoni narasel za 272%, na Viču za 194%, na Holmecu za 158% in v Šentilju, kjer so našli največ inozemskih gostov, za 127%.

POŠIROKEM SVETU

RIO DE JANEIRO. — Uradni brazilski krogi so sporočili, da bo Brazilija kandidirala za članico Varnostnega sveta OZN, ko bo konec letošnjega leta potokelel mandat Urugvajcu.

VARSAVA. — Na tiskovni konferenci, ki jo je priredil ob koncu svojega uradnega obiska na Poljskem, je francoski zunanji minister Couve de Murville izjavil, da želi Francija ustvariti nov položaj in nove odnose med državami vzhodne in zahodne Evrope, tako da bi nastali pogoji za ureditev evropskih problemov v skladu s koristimi vseh zainteresiranih dežel.

LONDON. — Zvezni prezident Franz Jonas je med svojim nedavnim obiskom v Angliji povabil angleško kraljico Elizabeto II., naj obišče Avstrijo. Kraljica je povabila sprejela, vendar bo datum njenega obiska v naši državi šele določen. V zvezi s tem obiskom so angleški listi objavili razne domneve glede možnosti, da bi angleška kraljica obiskovala tudi eno izmed teh držav. Eni so mnenja, da bi bil obisk angleške kraljice trenutno najbolj zaželen v Jugoslaviji, drugi pa navajajo, da bi bil njen obisk možen tudi v Sovjetski zvezi.

BOMBAY. — Kongres vseindijskih sindikatov je sklenil organizirati poseben teden demonstracij, na katerih bodo zahtevali, da se Indija odločno izreče za umik ameriških čet iz Vietnama. Demonstracije se bodo začele 25. junija po vsej Indiji.

ZENEVA. — Na svetovni zdravstveni skupščini, ki je zasedala v Zenevi, so sklenili kampanjo proti črnim kozam. Začrtali so desetletni program, v okviru katerega bodo cepili okrog 220 milijonov ljudi. Napovedali so tudi odločnejši boj proti raznim drugim nevarnim boleznim, kot so rak, malarija, srčna obolenja in druge.

HELSINKI. — Finske politične stranke so se na podlagi izida letošnjih državnoborskih volitev sporazumele o novi vladni koaliciji, v kateri bodo zastopani socialni demokrati, komunisti, levi socialisti in stranka centra. V novi vladi, ki jo bo vodil predsednik socialnodemokratske stranke Rafael Paasio, bodo imeli socialni demokrati šest članov, stranka centra pet, komunisti tri in levi socialisti enega. V parlamentu se bo nova vladna koalicija opirala na večino 152 od skupno 200 poslancev.

BEograd. — Predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito, ki je otvoril letošnji jubilejni 10. mednarodni sejem tehnike v Beogradu, je ob tej priložnosti obiskal tudi avstrijsko razstavo, na kateri je udeleženi 15 podjetij iz Avstrije. Avstrijski predstavniki so mu kot spominsko darilo poklonili garnituro znanega augarstenskega porcelana.

BERLIN. — Letos je bil med predstavniki zahodnega in vzhodnega Berlina tudi za binkotne praznike sklenjen sporazum, na podlagi katerega prebivalci zahodnega Berlina lahko obiščejo svoje in sorodnike v vzhodnem delu mesta. Propustnice za take obiske je dobilo okoli 585.000 oseb, medtem ko je za letošnjo velikonočne praznike potovalo iz zahodnega v vzhodni Berlin 510.000 oseb.

DUNAJ. — Ob krasnem spomladanskem vremenu so se v soboto začeli XVI. slavnostni tedni na Dunaju, ki bodo v prihodnjih tednih obsegali več kot tisoč najrazličnejših prireditev. Zvezni prezident Jonas je v svojem otvoritvenem govoru dejal, da predstavljajo dunajski slavnostni tedni čudovito darilo, ki si ga Dunajčani poklonijo sami in svojim številnim prijateljem. Otvoritvene slavnosti se je udeležilo okoli 30.000 ljudi, skupno število udeležencev na prireditvah prvega dne pa cenijo na več stotisočev.

ATENE. — Zunanja ministra Grčije in Turčije se bosta 10. junija sestala v Zenevi, kjer bosta razpravljala o ciprskem vprašanju. Na te pogovore se intenzivno pripravljajo tako v Atenah kot v Ankari. Medtem ko grška vlada razgovore pričakuje z optimizmom, pa je turška vlada mnenja, da se bodo pogajanja zavlekla in da se bodo pozneje nadaljevala v Londonu. Zaradi bližnjih grško-turških pogajanj je čedalje bolj v skrbeh tudi ciprska vlada, ki zastopa stališče, da je treba doseči združitve Cipra z Grčijo, in sicer brez kakršnih ozemeljskih koncesij v korist Turčije.

NEW YORK. — Na sedežu Združenih narodov se pred razpravljajo o razdajskem vprašanju, o katerem je skupina afriških dežel predložila posebno resolucijo, ki zahteva odločne ukrepe vključno uporabe sile proti rasističnemu režimu v Južni Rodoziji. Te zahteve se upira Anglija, ki ob izdatni podpori Amerike skuša prepričati druge države, naj počakajo na rezultate sedanjih pogajanj med predstavniki angleške vlade in Smithovega režima. Toda afriške države se dosti bolj odločno kot prej upirajo stališču Anglije in Amerike ter zahtevajo učinkovite ukrepe ne samo proti režimu belcev v Južni Rodoziji, marveč tudi proti rasističnemu režimu v Južni Afriki in proti kolonialni politiki Portugalske.

LEOPOLDVILLE. — Kongoški parlament je obtožil bivšega predsednika vlade Combeja kot veleizdajalca ter ga razrešil poslanske dolžnosti. Da tega ukrepa je prišlo zaradi tega, ker je Combe med svojim daljšim bivanjem v Evropi dajal protidržavne izjave o razmerah v Kongu ter se pripravljal, da stremoglavi sedanjo Mbutujevovo vlado.

PARIZ. — Francija je zavrnila predlog, da bi bili njeni diviziji, ki sta nastanjeni v Zahodni Nemčiji, tudi še po 1. juliju podrejeni poveljstvu NATO. Bonški vladi je predlagala dvostranska pogajanja o bodočem statusu teh čet, če Zahodna Nemčija želi, da se naprej ostanajo na njenem ozemlju. V Bonnu na ta predlog je niso uradno odgovorili, pač pa je zunanji minister Schröder poudaril, da bi v tem primeru imele francoske čete bistveno manj pravic kot čete ostalih držav, ki so podrejene skupnemu poveljstvu NATO.

LONDON. — Zahodnonemški kancler Erhard je bil te dni na obisku v Londonu, kjer je imel razgovore s predsednikom britanske vlade Wilsonom. Oba državnik sta obravnavala zlasti problematiko sedanje krize v Atlantskem zavezništvu, nastale po sklepu Francije, da izstopi iz NATO.

MADRID. — Pred nedavnim je špansko javnost razburila vest, da je policija v Barceloni preplela katoliške duhovnike. Toda Francoski »katoliški« režim je takoj našel izgovor: zakaj bi se razburjali, če so bili duhovniki samo prepetani, kajti če bi pred 35. leti zmagała republika, potem teh duhovnikov danes sploh ne bi bilo.

Akademija slovenske gimnazije v Celovcu

Že devetih so dijakinje in dijaki slovenske gimnazije v Celovcu priredili svojo tradicionalno akademijo. Minulo nedeljo popoldne se je zbralo v Delavski zbornici okoli fisoč koroških Slovencev, da si ogledajo prireditev slovenske srednješolske mladine. Posebno številno so bile zastopane družine, katerih otroci obiskujejo gimnazijo. Prišli pa so tudi mnogi drugi, da izpričajo svojo povezanost in svoje zanimanje za razvoj edine slovenske srednje šole na Koroškem. Prireditve so se udeležili tudi številni častni gostje, tako podpredsednik deželnega šolskega sveta Franz Seitschnig, vodja manjšinskega šolskega oddelka okrajni nadzornik Rudolf Vouk s strokovnimi nadzorniki slovenske gimnazije, jugoslovanski generalni konzul Franc Pirkovič s soprogom in konzulom Željkom Jegličem, deželni predsednik avstrijske lige za človečanske pravice dvorni svetnik Erwin Pabst ter predstavniki slovenskih organizacij na Koroškem. Prav tako pa sta bila navzoča znani slovenski skladatelj Matija Tomc in harmonizator mnogih koroških ljudskih pesmi Luka Kramolc.

V pestrem kulturno-prosvetnem sporedu se je mladina predstavila s pejem, glasbo in recitacijami. Pod vodstvom profesorja glasbe dr. Franceta Cigana so nastopili mladinski mešani zbor, ki šteje več kot sto mladih pevk in pevcev, štiriindvajsetčlanski dekliški zbor, sedemdesetčlanski izbrani mešani zbor, okoli petdeset članov obsegajoči fantovski zbor ter za zaključek skupni mešani zbor, v katerem sodeluje daleč nad 150 deklet in fantov. Izvajali so tako pesmi sodobnih skladateljev (Petra Liparja, Matije Tomca in Luke Kramolca), kakor tudi dela starih mojstrov (n. pr. Gallusa in Kastelca), poleg tega pa je vsak zbor zapel še eno nemško pesem. Priznanje velja vsakemu zboru posebej, prav tako pa tudi solistom Heleni Wutte, Roziki Besser in prof. dr. Antonu Feinigu ter Dragi Jelen za spremljavo na klavirju. Za veselo plat prireditve sta s svojimi melodijami skrbela tamburaški zbor in godbeni kvintet „Mladi godci“, medtem ko je komorni trio (Mirko Messner in Danilo Prušnik — violina ter Herman Fritz — klavir) s Corellijevo sonato povedel v svet klasične glasbe. Oba deželna jezika sta prišla do veljave v recitacijah, ki so jih doživeto podali Jože Messner,

Ferdinand Velik, Jože Kraut, Mario Nachtigall in Maja Kupper. Ravnatelj slovenske gimnazije dvorni svetnik dr. Joško Tischler je v svojem pozdravnem govoru izrazil željo, da bi bil slovenski srednji šoli za lastnim poslopjem končno omogočen dopolnilski pouk, predsednik združenja staršev Valentin Vautl pa je ob koncu naslovil na profesorski zbor prošnjo, naj mladino vzgaja v koristne člane človeške družbe.

ooo

Tudi ob letošnji prireditvi slovenske gimnazije lahko ugotovimo, da je bila izraz velike ljubezni, ki jo goji mladina do matrine besede in slovenske pesmi. Pričala je o požrtvovalnosti in predanosti, s katero so se dijakinje in dijaki poleg svojih šolskih obveznosti pripravljali na svoj nastop pred javnostjo. Ravno zaradi tega pa je treba glede vsebine in oblike enkrat le povedati tudi kritično besedo — ne kritiko, ki bi jo eden ali drugi lahko smatral za osebni napad, marveč povzetek številnih pripomb, ki jih je bilo slišati po nedeljski akademiji.

Vsakomur je jasno, da šolska prireditve, ki jo je treba pripraviti izven pouka, ne more biti od začetka do konca na najvišji ravni, ven-

dar ni potrebno, da zapade v tak primitivizem, kot je bila na primer ena izmed pesmi dekliškega zbora, ki bi jo morda lahko prisodili otroškemu vrtcu, nikakor pa ne dekletom iz srednjih razredov gimnazije. Krivda gotovo ne pade na dekletapevke, kakor tudi ni odgovorna mladina, če se je nekaterim ljudem očitno zabilal smisel za razlikovanje med šmarniško pobožnostjo in kulturnim nastopom srednješolcev. Nič proti uveljavljanju obeh deželnih jezikov na slovenski prireditvi; nasprotno, ravno s tako širino koroški Slovenci svojim nemško govorečim sodeželanom najbolj prepričljivo in v dejanjih pokažemo, kako iskrena je naša želja po medsebojnem razumevanju in spoštovanju. Ampak tudi ta širina ima svoje meje: če je avtor znane nacistične pesmi že našel mesto v povojni izdaji nemške šolske pesmarice, to vendar še ne pomeni, da mora biti prav on zastopan tudi v sporedu slovenske šolske prireditve.

To je le nekaj misli, izraženih od ljudi, ki s toplimi čustvi spremljajo razvoj naše mladine in z navdušenjem ter priznanjem pozdravljajo njene uspehe. Zato so bile njihove besede tudi pošteno in odkrite, ko so svoje občutke združili v zaključku: vsaka stvar ob svojem času in na pravem mestu! Končno je to sodbo dovolj jasno izreklo občinstvo tudi že na prireditvi sami, kjer je bil aplavz najboljšie merilo za to, kaj se je ljudem bolj ali manj dopadlo. Predvsem pa ne smemo pozabiti, da je slovenska gimnazija sad dolgoletnega skupnega prizadevanja vseh koroških Slovencev ne glede na svetovnonazorsko opredelitev. Ta resnica nam nalaga tudi odgovornost napram mladini, ki bo le takrat, če bo vzgojena v tem duhu, znala pravilno ceniti in vrednotiti pridobitve trpljenja in boja slovenskega ljudstva na Koroškem v minuli dobi.

Dvajset let „Slovenskega vestnika“

Nagradno tekmovanje

v pridobivanju novih naročnikov

Drugi mesec našega jubilejnega tekmovanja ob 20-letnici izhajanja „Slovenskega vestnika“ gre h koncu. Le še dobre štiri tedne je časa, da se vključimo v široko akcijo za pridobivanje novih naročnikov in se s tem pridružimo tistim, med katere bodo v začetku julija z žrebanjem razdeljene dragocene nagrade.

Lepo število novih naročnikov smo v minulih tednih pozdravili v krogu bralcev „Slovenskega vestnika“. Pridobili so jih stari naročniki iz raznih krajev našega ozemlja; z dejanjem so izpričali zvestobo listu, ko so mu pridobili nove bralce in prijatelje. Nekateri so se posebno potrudili in je število njihovih novih naročnikov lahko zgled vsem drugim. Predvsem pa so dokazali, da je med ljudmi dovolj zanimanja za naš list. Treba jih je nanj samo opozoriti, treba je le stopiti do sorodnika, do soseda in prijatelja ter mu pojasniti vlogo in pomen, ki pripada v naših razmerah slovenskemu listu. Povedati jim je treba, da bodo za 60 šilingov celo leto redno teden za tednom dobivali časopis, ki jih bo v domačem jeziku obveščal o dogodkih doma in v svetu ter jim nudil mnogo zanimivega, poučnega in zabavnega čtiva.

Dober mesec je torej še časa. Izkoristimo ga in se potrudimo, da bomo ob koncu tekmovanja med tistimi, ki jih čakajo lepe nagrade!

Kultura gradi mostove

V Gorici se je minuli teden zbralo okoli 80 pesnikov iz šestih srednjeevropskih dežel — Avstrije, Češkoslovaške, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Nemčije, ki so štiri dni razpravljali o pomenu in vlogi sodobne poezije. Pobuda za to srečanje je dala revija „Iniziativa Isontina“, privedeno pa je bilo pod pokroviteljstvom UNESCO.

Glavni namen prireditve je bil v tem, da se v prijateljskem vzdušju izmenjajo izkušnje med pripadniki raznih narodnosti, različnih kultur, tradicij in svetovnonazorskih opredelitev, kar naj bi pripomoglo k medsebojnemu poznavanju in spoznavanju, s tem pa k utrditvi dobrih odnosov med narodi in deželami.

Slavnostnega začetka zborovanja so se udeležili tudi predstavniki deželnih, pokrajinskih in mestnih oblasti ter konzularni zastopniki držav, katerih pesniki so sodelovali na tem srečanju.

Mimo več ali manj strokovnih vprašanj, s katerimi se srečava so-

dobna poezija, so na posvetovanju razpravljali tudi o splošno veljavnih načelih današnjega človeštva. Pri tem je bila zlasti poudarjena vloga, ki jo mora igrati kultura pri zblizevanju narodov, pri medsebojnem spoznavanju in razumevanju ter pri utrjevanju prijateljskega sožitja in miru. Medsebojno spoznavanje — je bilo ugotovljeno — vodi k sporazumu, soglasju ter miru in ni nobenega dvoma, da pomeni mir danes najvišji ideal človeštva, h kateremu so od nekdaj težili vsi pesniki sveta.

Splošno je bila izražena želja, da bi tudi ta sestanek pomenil poziv k potrditvi vsega tistega, kar je najbolj plemenitega in vsesplošnega v človeškem duhu, da bi prispeval k medsebojnemu zblizevanju na področju mednarodnih odnosov, kajti kultura je poklicana, da gradi mostove med narodi.

Kulturne drobtine

● V celovškem Domu umetnikov je bila ta teden odprta letošnja spomladanska razstava, ki združuje skupno 141 oljnih slik, akvarelov, grafik in risb domačih umetnikov. Tu in tam je na razstavi opaziti že korak v svet moderne umetnosti, v glavnem pa so koroški umetniki ostali zvesti svoji dosednji smeri in tehniki, ki jo odlikuje nagnjenje k naturalizmu. Zato tudi prihajajo v pestrih barvah do izraza le-pole kratke pokrajine, ki nudi umetniku neizčrpen vir motivov. Razstava nudi tudi lepo priložnost za nakup slik, katerih cene se vrtilje med 300 do 15.000 šilingov za posamezno delo. Društvo koroških umetnikov je bilo povabljen, da koncem junija sodeluje v okviru „Evropskih tednov“ v Passau, septembra pa bo v Celovcu razstava salzburških umetnikov, medtem ko se bodo koroški umetniki predstavili salzburški javnosti.

● Dramske skupine italijanskih kulturnih krožkov iz Kopra, z Reke in iz Pirana so imele v piranskem Tarinijem gledališču skupno prireditev, na kateri se je vsaka skupina predstavila s krajšim odskim delom. Prireditve je bila nov primer živahne kulturne dejavnosti italijanske manjšine v Jugoslaviji.

● Celovška „Galerija 61“ je ta teden odprla novo razstavo, na kateri predstavlja svoje slike in akvarele Wolfgang Hollegha. Posebnega priznanja pa je bila galerija deležna na prejšnji teden, ko jo je obiskal ravnatelj znane dunajske galerije Albertina dr. Koschatzky. Ogledal si je takratno razstavo treh jugoslovanskih umetnikov Borčića, Hozze in Jemca ter kupil za dunajsko galerijo pet slik, štiri iz imenovane razstave ter eno slovenskega umetnika Makuca. Izjavil je, da na Dunaju skoraj ni mogoče najti tako kvalitetnih grafik, zato je lastnico celovške galerije Josefina Nitsch prosil, naj ga obvesti, ko bo imela spet dobro razstavo.

● Mladinski pevski zbor „Vesna“ iz Zagorja, ki šteje 80 pevcev, je trenutno na turneji v Avstriji, Češkoslovaški in Poljski. Turnea obsega koncerte na Dunaju, v Grazu, Leobnu, Brnu, Jihlavi in Katowicah, poleg tega pa še nastop na češkoslovaški televiziji. Za gostovanje so pripravili spored 30 narodnih in umetnih pesmi raznih narodov, ki jih pojejo v slovenskem srbohrvaškem, makedonskem, češkem, ruskem, latinskem in nemškem jeziku ter v esperantu.

● Ob letošnjem tednu muzejev je Slovenski šolski muzej v Ljubljani priredil razstavo o razvoju manjšinskega šolstva na slovenskem ozemlju od leta 1869 do 1966. V posebnem katalogu sta bili objavljeni tudi razpravi „Pregled razvoja manjšinskega šolstva na slovenskem ozemlju“ Franceta Ostana in „Učni načrti in vsebina pouka na manjšinskih šolah“ Vincenca Znidarja.

Zaščita in razvoj narodnostnih manjšin malih narodov

Pod tem naslovom je imel dr. Theodor Veiter, eden najvidnejših poznavalcev vprašanj narodnostnih manjšin v Evropi, v petek 13. maja v predavalnici Slovenske matice v Ljubljani predavanje, v katerem je govoril o svojih pogledih na problematiko narodnostnih manjšin v Evropi. Predavanje je priredil Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, med udeleženci pa so bili tudi predstavniki koroških Slovencev.

Uvodoma je po orisu pojma naroda in narodnosti dr. Veiter naglasil, da pri vprašanju pravic in zaščite naroda njegovo število ne sme igrati nobene vloge in da je tudi zgrešeno, če veliki narodi podcenjujejo in omalovažujejo male in manj razvite narode in narodne skupnosti. Tako pojmovanje mora preiti v preteklost, kakor mora preiti v preteklost tudi teza o »brezzgodovinstvu« nekaterih narodov, ki so jo zlasti širili nemški nacionalisti.

Ko je prešel na podrobnejšo obravnavo vprašanja zaščite in razvoja narodnostnih manjšin, ki jo je ilustriral z vrsto neposrednih primerov, je najprej govoril o potrebi zaščite malih narodov, nato pa o narodnih manjšinah na splošno in o oblikah njihove zaščite. Svoje predavanje je zaključil z nanizanjem oblik za ohranitev malih narodov in narodnostnih skupin, za katere ni mogoče uresničiti teritorialne avtonomije. Njegova izvajanja so se končala z zaključkom, da so narodnostne manjšine vredne zaščite in varstva in da more kot njihov predstavnik nastopiti le, kdor se sam k manjšini prišteva in ki je z njo in z matičnim narodom jezikovno in kulturno povezan.

Potrebo o zaščiti malih narodov je dr. Veiter utemeljil s prakso stoletne preteklosti, ko je bil veliki in močnejši vedno spet sovražnik malega in slabjšega. Proti tej praksi je prvič nastopila francoska revolucija s svojo izjavo o človečanskih pravicah, podrobneje pa je to potrebo utemeljila Organizacija Združenih narodov, ko je postavila načelo: pravica pred silo. To načelo velja zlasti za odnos do malih narodov, ki so zaradi gospodarske šibkosti in s tem povezanega odseljevanja v območje gospodarsko močnejših in

razvitih narodov v nevarnosti, da se med velikimi narodi utopijo. Ne glede na potrebo po zaščiti pa morajo tudi mali narodi doprinesiti svoj delež za obstoj in ohranitev.

S temi ugotovitvami je predavatelj prešel na narodnostne manjšine. Po orisu pojma, nastanka in zgodovine njihovega razvoja v Evropi je dejal, da je pojem narodnostna manjšina najtesneje povezan z njeno avtohtonostjo na ozemlju, kjer živi. Narodnostne manjšine je namreč treba ločiti od narodnostnih skupin, ki nastajajo po Evropi s preseljevanjem na ozemlja drugih narodov. Za take skupine je prinesel pojem »potujoča manjšina«.

Z ozirom na to, da v Evropi skoraj ni države, kjer ne bi živela manjšina druge države in narodnosti, je zaščita manjšin splošno evropski problem. Ta zaščita pa mora biti predvsem usmerjena na njihovo ohranitev na ozemlju, kjer so avtohtone, pri čemer je treba ostro zavrniti preganjanje in nasilno odseljevanje manjšine in njenih pripadnikov s tega ozemlja. Obseg zaščite in tudi pravic, ki jih mora biti deležna narodnostna manjšina v neki državi, se nemore in ne sme ravnati po številčnosti in moči matičnega naroda in države, še manj pa se sme dopuščati, da bi bile narodnostne manjšine predmet, na katerega bi večinski narod izvajal pritisk različnih oblik, kakor se je to dogajalo koroškim Slovincem. Stvar večinskega naroda mora nasprotno biti, da se bori proti upadanju in zoževanju števila pripadnikov manjšine, kajti vsako njeno upadanje vodi k kulturnemu osiromašenju in uniformiranju dežele in države. Treba je namreč upoštevati, da imajo ravno narodnostne manjšine zelo žilave in tvorne umetnike in kulturnike.

Najboljša pot za zaščito narodnostnih manjšin je njihova teritorialna avtonomija. Kjer pa le-te ni mogoče uresničiti, se je treba posluževati drugih prijemov, da se narodnostne manjšine ohranijo. Med temi prijemi je dr. Veiter postavil politično delo in delo organizacij manjšine na prvo mesto, na drugo pa navzočnost predstavnikov manjšine v politično upravnih enotah države, kjer živi. Narodnostnim manjšinam, ki niso za-

ščitene s teritorialno avtonomijo, tudi formalna enakopravnost ne zadostuje. Ta enakopravnost mora biti materialna. Po njegovem je treba zavrniti tudi vsako politično cepljenje sil manjšine. Še bolj kot v primeru teritorialne avtonomije pa je v teh primerih važno in potrebno, da je narodnostna manjšina v svojih prizadevanjih za ohranitev svoje kulture in svojega jezika najtesneje povezana z matičnim narodom ter njegovimi kulturnimi in izobraževalnimi središči.

Ko je govoril o nadaljnjih prijemih za zaščito takih manjšin, je dr. Veiter dejal, da je potrebno, (n. pr. na področju šolstva) in da se prepreči da se za nje ustvari vsaj osebna avtonomija vsako odseljevanje pripadnikov manjšine in naseljevanje večinskega naroda na ozemlju manjšine. Podoba pokrajine, kjer manjšina živi, in njen socialni sestav naj ostaneta nedotakljiva. Pri tem je dr. Veiter govoril proti industrializaciji in razvoju turizma na takem ozemlju in je bilo razumeti, da se v gospodarskem pogledu zavzema za to, da bi ozemlja z manjšinami ostala neki umetno stvorjeni rezervati, pred katerimi naj bi se ustavil razvoj industrijske družbe in njene pridobitve in kjer naj bi življenje po malem odmrlo, ker bi se morali pripadniki manjšine iz gospodarske nuje s trebuhom za kruhom odseljevati na druga ozemlja in v druge države. Ta del njegovih izvajanj je bil torej v protislovju z njegovim uvodnim orisom potrebe zaščite malih narodov.

Zaključno lahko rečemo, da je bilo predavanje zanimivo in na ravni gledanja na problematiko narodnostnih manjšin med znanstveniki zahodnoevropskih držav. Kar smo v predavanju pogrešali, sta bili jasnost in doslednost v gledanju problema narodnostnih manjšin v moderni industrijski družbi in v razvoju integracije. Poleg tega pa — kar se nam zdi tudi bistveno — smo pogrešali jasnost, da sta zaščita in razvoj narodnostnih manjšin sestavna in neločljiva dela dosledne demokratizacije javnega življenja in mnenja v državah, kjer živijo. Predavatelj tudi ni posvetil nobene pozornosti vprašanju odnosa med državo, kjer narodnostna manjšina živi in med njeno matično državo. Prav širokogruden dobrososedski odnos in vsestransko sodelovanje takih držav pa je nedvomno eden najboljših prispevkov k zaščiti, ohranitvi in nadaljnjemu razvoju narodnostnih manjšin.

(bl)

Vznemirljivi dogodki in vesti na Koroškem

Pičlo pol leta za „primerom Rebrca“, ko je Arland AG spravila v nevarnost 345 delavcev in njihovih družin, da zgubijo zaposlitev in kruh na domačih tleh, so se zadnje čase pričeli spet vrstiti primeri, ko so v nevarnosti delovna mesta našega prebivalstva in ko se skuša preprečiti, da bi bila ustanovljena nova. Pred 14 dnevi je bila odkrita afera tekstilnega industrialca dr. Reichmanna, ki je po zadnjih vesteh povzročil 300 milijonov šil. škode in spravil v nevarnost 400 delavcev, da zgubijo svoja delovna mesta. Koncem minulega tedna so prišli na dan vladni načrti, po katerih naj bi bil ustavljen premogovnik v Št. Štefanu v Labotski dolini. Ob vsem tem pa postaja vedno bolj očitno, da so pri družbi za naftovod Adria—Dunaj na delu sile, ki hočejo na vsak način preprečiti gradnjo rafinerije ali čistilnice v območju Pliberka, ki bi lahko dala delo in zaslužek 350 delavcem in družinam.

Usoda tovarne celuloze Rebrca je slej ko prej nejasna, čeprav na merodajnih meslih o tem Irdivratno molčijo. Le iz dunajskih časopisov je bilo mogoče zadnje čase razbrati, da se za njo v sklopu nakupa Arland AG zanima neko švicarsko industrijsko podjetje.

Medtem je bil v tekstilnem industrijskem podjetju dr. Reichmann & Co., ki mu pripadata tovarni v Veltrnju in v Passeringu, odkrit največji primer korupcije v povojni Avstriji. Iz doslej nedognanih vzrokov je bilo v tem podjetju, ki je vredno le okoli 70 milijonov šilingov, napravljenih 300 milijonov šilingov dolga. S tem ni le oškodovana vrsta koroških denarnih zavodov, marveč so v nevarnosti tudi delavci obeh tovarn, 230 v Veltrnju in 170 v Passeringu, da zgubijo svoja delovna mesta. Pristojni organi, ki raziskujejo ta škandal, ne morejo najti razlage, kam je toliko denarja izginilo in po kakšni poti so lastniki podjetja sploh do njega prišli.

Da bije sedaj, ko je poddržavljena industrija v rokah ÖVP, premo-

Nov vozni red

Minulo nedeljo je stopil v veljavo vozni red 1966-67. Novi vozni red, ki ostane v veljavi do 27. maja 1967, se nanaša tako na lokalni železniški in avtobusni promet, kakor tudi na obmejni in mednarodni promet.

V lokalnem železniškem in avtobusnem prometu ter v obmejnem prometu novi vozni red ne prinaša bistvenih sprememb. Prihodi in odhodi vlakov in avtobusov so razen redkih izjem isti, kot so bili. Spremembe prinaša novi vozni red le v mednarodnem prometu.

Ob robu akademije

Na letošnji akademiji slovenske gimnazije je v prvem delu zapel mladinski zbor tudi pesem »Es geht eine belle Flöte« s tekstom H. Baumanna in melodijo G. Blumensaata.

Hanns Baumann in Georg Blumensaata sta bila — izgleda da to šoli in profesorju glasbe ni znano — pesnika in komponista nacistične stranke. Baumann je kot »Dichter und Komponist der Bewegung« spesnil in skomponiral med drugim tudi »Nur der Freiheit gehört unser Leben«, pesem, ki so jo leta 1938 po »anšlusu« nacisti tulili po vseh gostilnah in na vseh proslavah ter pri vseh apalib. Isto velja za zloglasno in arogantno »Es zittern die morschen Knochen«, v kateri Baumann trdi: »Denn heute gehört uns Deutschland und morgen die ganze Welt«. Angležem je Baumann zagrozil »Des Führers Hände halten das Banner unverehrt«, proti vzhodu pa je hujskal z »Ostlandfabriker« ter »In den Ostwind hebt die Fahnen«.

Nič manj povezan z nacistično glorio, pa je gospod Georg Blumensaata. Dal je n. pr. melodijo tekstem, kot so »Deutschland, heiliges Wort« ali »Stellt euch um die Standarte rund«. Avtor zadnjega besedila je celo Herr Baldur von Schirach, Reichsjugendführer ter Gauleiter in Reichsstatthalter Dunaja.

Labko se ugotovi, da je letošnja akademija nudila svojim poslušalcem res »pisan« spored: od cerkvenih pesmi do nedolžne »jasne piščalke« gg. Baumann-Blumensaata je vmes že malce disharmonije.

liši pa se, da bo sledila ustavev tudi v Št. Štefanu in v Fohnsdorfu.

Spričo tega je docela razumljivo in samo prav, da sta koroška deželna vlada in deželni zbor v zvezi z rafinerijo ob naftovodu Adria—Dunaj zagrozila, da bosta pristala na naftovod po Koroškem le, ko bo zagotovljeno, da bo rafinerija prišla v območje Pliberka. Kako se bodo na ta ultimatum zadržali lastniki naftovoda in zvezna vlada, se bo pokazalo v četrtletni prihodnjega tedna, ko bo delegacija deželne vlade koroško stališče še enkrat obrazložila zvezni vladi.

Če vse te dogodke in vesti združimo, se ne moremo znebiti vtisa, da so na delu sile, ki bi našo deželo rade še bolj osiromašile in živele na račun našega gospodarstva in prebivalstva.

AVSTRIJSKI LESNI SEJEM:

Sejemski sporazum zvišan na 40 milijonov šilingov

Predstavniki gospodarske zbornice SR Slovenije, koroške zbornice obrtnega gospodarstva in uprave Avstrijskega lesnega sejma so se koncem minulega tedna dogovorili za letošnji sejemski sporazum ob priložnosti Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu. Pri tem je bil sejemski sporazum zvišan na 40 milijonov šilingov, pri čemer odpade polovica na avstrijski, polovica pa na jugoslovanski izvoz.

Avstrijski izvoz predvideva 15 vrst blaga in sicer plemensko živino, stroje, elektromaterial, nadomestne dele za avtomobile in za motorna kolesa ter kolesa, kovinasto blago, kemikalije, galanterijo, papir, pivo ter blago iz porcelana in stekla v skupni vrednosti 16 milijonov šilingov, 4 milijoni šilingov pa so rezervirani za 12 drugih vrst blaga. Na listi jugoslovanskega blaga je skupno 26 vrst blaga v vrednosti 16 milijonov šilingov, poleg tega pa so 4 milijoni šilingov rezervirani za 15 vrst drugega blaga. Jugoslovanski izvoz bo v glavnem obsegal stroje, kovinasto blago, steklo in blago iz stekla, pohištvo, ribje konzerve, sadje in zelenjavo ter vino. Sporazum bo stopil v veljavo, ko bo podpisan od pristojnih organov obeh zveznih vlad.

Zvišanju sejemskega sporazuma odgovarjajoče bo letos Jugoslavija na avstrijskem lesnem sejmu razstavila več blaga, kot ga je doslej. Njeni eksponati se bodo prilagodili sejmu in bo dan večji poudarek lesu in lesnim izdelkom. Jugoslavija bo spet razstavljala v svojem paviljonu, poleg tega pa je naročila tudi prostore na odprtem razstavišču.

Kapla ob Dravi — Podsinja vas

V nedeljo je bilo pri Tišlarju v Št. Janžu lepo poročno slavje, ko sta Andrej Kunčič iz Kaple na Dravi in Marija Zidej pd. Klemenjakova iz Podsinske vasi sklenila zakonsko zvezo. Poročne obrede je v Št. Janžu opravil ženinov stric, hodiški župnik Lovro Kaselj.

Andrej Kunčič se je pred leti s svojo materjo iz Spodnje Kneže priselil v Kaplo, kjer sta vzela v najem farovško kmetijo in kjer sta bila kmalu deležna vsestranskega spoštovanja in priljubljenosti. Tudi nevesta je prišla v Rož iz Podjune, ko jo je adoptirala Klemenjakova družina. Andrej se že več let udeležuje v naših narodnih organizacijah, predvsem pa v Slovenski kmečki zvezi, kjer je član izvršnega odbora.

Letovanje naših otrok na Jadranu:

Pohitite s prijavi otrok Rok za prijave poteče 31. maja

Letos bo letovala le ena skupina otrok iz Koroške na morju. Točen čas bomo še sporočili.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismeno prošnjo, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že kdaj bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- zadnje šolsko spričevalo,
- priporočilo krajevne prosvetne ali združne organizacije,
- osebno izkaznico otroka s sliko in
- režijski prispevek v znesku šil. 250

in vse skupaj poslati nepreklicno do najkasneje 31. maja 1966 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10/I, 9020 Celovec - Klagenfurt. Tudi za primer, da kdo v tem roku ne more preskrbeti vseh potrebnih dokumentov, mora otroka v tem času vsaj prijaviti. Po 31. maju ne sprejememo nobene prijave več.

Posebej opozarjamo, da posameznih dokumentov ne prevzame mo in da velja za prijavljenega šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi navedeni dokumenti.

Za vsakega otroka je treba oddati tudi zdravniško spričevalo, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 10 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. Šele ko prejmemo to zdravniško spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri- ali večkrat na letovanju, bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismeno obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BEKŠTANJ. — Dvajsetletni Anton Umele iz Štobice se je v nedeljo v zgodnjih jutranjih urah pri Beljaku z mopedom zaletel v drevo in pri tem utrpel težke poškodbe. Do težke nezgode je prišlo tudi na cesti s Korenskega sedla, ko se je neki jugoslovanski avtomobil prevrnil s ceste 7 m globoko in pri tem docela zgorel. Njegov vozač je bil pri tem težko poškodovan.

PODGORJE. — Nenavadno lovsko srečo je imel v petek zvečer kemograf Josef Gottole, ko mu je na Mešeniku nepričakovano prišlo pred puško kar sedem divjih prašičev. Čeprav je bilo že precej temno, je zaporedoma odstrelil dva v teži 60 do 70 kg. Divji prašiči so v okolici povzročili že precejšnjo škodo.

BISTRICA V ROŽU. — V ponedeljek se je na Sali ponesrečil 66-letni uživkar Jožef Jerolitsch, ki je bil z vprežnimi grabljami na poti na travnik. Pri tem se je konj spričo bagerja splasil in pričel divjati, da je Jerolitsch padel s svojega sedeža in prišel pod grablje. Konj ga je vlekel 15 metrov naprej. Težko poškodovanega so prepeljali v celovško bolnišnico.

CELOVEC. — Med številnimi izletniki iz Slovenije, ki so se v nedeljo mudili na Koroškem, je bila tudi skupina 173 čebelarjev iz Ljubljane in okolice. Dopoldne so obiskali čebelarje v okolici Baškega jezera, kjer jim je razvaltel v pokloju Franc Aichholzer pripravil prisrčen sprejem. Popoldne pa so se v Celovcu srečali s predstavniki koroške deželne zveze za čebelarstvo. V pozdravnih nagovorih, ki sta jih imela predsednik Čebelarstva zveze Slovenije Benedičič in predsednik koroške deželne zveze za čebelarstvo dr. Prinsnitz, so bili poudarjeni zgodovinska povezanost čebelarjev to in onstran Karavank, uspehi dosedanjega sodelovanja in potreba po še obsežnejšem sodelovanju. Čebelarji iz Slovenije so koroške čebelarje povabili na protibisk.

ZELEZNA KAPLA. — Malomarnost je v nedeljo zjutraj zahtevala življenje štiri tedne starega otroka. Njegov oče, 23-letni Werner Eberwein, se je v vinjem stanju vlegel s cigareto v posteljo in pri priči zaspal. Posteljo se je vnela, otrok pa se je v dimu zadušil.

O B V E S T I L O

Zveza slovenskih žena namesto posebnega obvestila sporoča, da bo ob priložnosti dvajsetletnice obstoja organizacije naših žena v nedeljo 5. junija ob dveh popoldne pri Miklavžu v Bilčovsu

družabno srečanje žena

h kateremu so vse slovenske žene in matere na Koroškem prav prisrčno vabljene.

Odbor

Nemški pevski zbor iz Železne Kaple v Kranju

V Logi vasi je pel zbor KUD „Ivan Cankar“ iz Sv. Duha

za dobrodoščilo zapel »Triglav, moj dom«.

Ob priložnosti gostovanja in koncerta, ki ga je 50-članski zbor iz Železne Kaple imel v Kranju, je občinski tajnik Kurnik sodelavcu gorenjskega »Glasa« izjavil, da se je sodelovanje med obema občinama zadnja leta zelo pozitivno razvijalo

KOLEDAR

Petek, 27. maj: Breda
 Sobota, 28. maj: Avguštin
 Nedelja, 29. maj: Binkošti
 Ponedeljek, 30. maj: Bink. pon.
 Torek, 31. maj: Angela
 Sreda, 1. junij: Feliks
 Četrtek, 2. junij: Peter

Po uspelem srečanju predstavnikov in prebivalstva občine Kranj in Železna Kapla-Bela na Jezerskem ob priložnosti koncerta pevskega zbora »France Pasterk-Lenart« pred petimi tedni je prišlo v sredo minulega tedna do nadaljnega srečanja v kulturni izmenjavi med obema občinama. Tokrat je v Kranju gostoval nemški mešani pevski zbor iz Železne Kaple pod vodstvom zborovodje O. Nädendorferja. Zbor sta na gostovanju spremljala župan Josef Lubas in občinski tajnik Pavel Kurnik.

V Kranju sta goste iz Železne Kaple pozdravila predsednik sveta za prosveto in kulturo občine Kranj Pavle Zupančič in predstavnik Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Silvo Ovsenk, pevski zbor »France Prešeren« pa jim je ob sprejemu v avli občinske skupščine

in da se vedno bolj vrstijo primeri, ko se društva občin brez posebne organizacije obiskujejo in vzdržujejo stike. S tem so v Železni Kapli domala splahnela nekdanja narodnostna nasprotovanja. V zvezi z vprašanjem o možnostih razširitve sodelovanja je med drugim dodal, da mislijo tudi na možnost izmenjave počitniškega letovanja otrok, zakar pa trenutno v Železni Kapli še ni primernih prostorov.

V Logi vasi je v soboto zvečer gostoval pevski zbor KUD »Ivan Cankar« iz Sv. Duha pri Skofji Loki. Bil je gost tamkajšnjega prosvetnega društva »Svoboda«, kateremu je vrnil obisk logavaških pevcev, ki so lani jeseni peli v Virmašah in v škofješki gimnaziji. Uspelega in dobro pripravljene koncerta se je udeležilo tudi lepo število nemško govorečega prebivalstva.

PEREČE ZLO NAŠEGA KMEČKEGA VPRAŠANJA:

Strojni luksus na eni in slaba produktivnost na drugi strani

V mesečnih poročilih o avstrijskem kmetijstvu za marec 1966, ki jih objavlja agrarno-gospodarski inštitut zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo je objavljeno poročilo o razvoju strojnih skupnosti v naši državi. Uvodoma v to poročilo glede problematike mehanizacije avstrijskega kmetijstva lahko beremo naslednje ugotovitve:

Naše kmetijstvo izda iz leta v leto več denarja za kmetijske stroje. Leta 1965 je izdalo okroglo 5 milijard šilingov. To je zelo veliko in veliko preveč, kajti nobena država na svetu nima sorazmerno toliko žitnih kombajnov in motornih kosilnic, kot jih ima Avstrija. Tudi druge skupine kmetijskih strojev se približujejo temu vrhuncu. Naši kmetje smatrajo, da jim je ta „strojni luksus“ naprtila mehanizacija kot vedno večje breme, proti kateremu skoraj ni mogoče kaj ukreniti, če hočeš opraviti vsa dela z lastnimi stroji. Za dosego zadostujočega in z odgovarjajočim trudom pridobljivega dohodka iz kmetijstva so zmogljivejši stroji, kot smo jih imeli doslej, neobhodno potrebni. Industrija je zaradi tega opustila proizvodnjo starih tipov in se lotila proizvodnje popolnejših strojev, ki pa so mnogo dražji. Za velike kmetijske obrate so vendar še vedno rentabilni, ker se z njimi zboljša razmerje med ceno in zmogljivostjo. Za manjše kmečke obrate s površinami, na katerih večje zmogljivosti strojev ni mogoče izkoristiti, pa so predragi in zaradi tega negospodarski. Večina naših kmetov stoji torej pred izbiro, da se odpo-ve prednosti višje stopnje mehanizacije ali pa da se odloči za skupno medobratno delo z njimi.

Pisec članka, ki v teh poročilih obravnava razvoj medobratne uporabe kmetijskih strojev v Avstriji, bi s temi uvodnimi stavki orisa problematike mehanizacije kmečkih gospodarstev „zadel žebelj na glavo“, če se ne bi v svojih nadaljnjih izvajanjih omejil zgolj na dosedanji razvoj medobratne uporabe kmetijskih strojev. Žebelj bi zadel na glavo, če bi istočasno pregledal in primerjal nadaljnje možnosti in pota, po katerih je mogoče mehanizacijo kmetijstva poceniti, delo kmečkih ljudi olajšati, njihovo produktivnost

in zaslužek pa povečati. Tega pregleda in primerjave pa se, žal, ni lotil, čeprav bi bile tovrstne izkušnje najmanj tako dragocene, kakor je prikaz razvoja reševanja problema mehanizacije kmetijstva potom skupne nabave in uporabe strojev.

Neglede na to je vendar njegov pregled zanimiv, ker kaže, da imamo v Avstriji kmetje v tem pogledu dokaj svojevrstne nazore. Da je temu res tako, bomo v naslednjem kmalu spoznali.

Drugod strojni luksus odpravljajo, pri nas pa ima prosto pot

Medtem ko so se v industrializirani zahodni Evropi kmetje razmeroma naglo oprijeli principa, da skupno nabavljajo in uporabljajo kvalitativne in drage stroje, se ta princip v Avstriji še do danes ni uveljavil, kakor bi bilo potrebno. Sicer se je pri nas že pred 25 leti pričelo z uveljavljanjem traktorjskih skupnosti, kar pa se ni obneslo, ker je pač traktor stroj, ki mora biti dandanes na kmetiji takorekoč vsako uro razpoložljiv. Ta poskus je torej propadel, kakor so pozneje propadli številni nadaljnji poskusi, ker ni bilo za njimi potrebne doslednosti s strani inštitutorjev, vsled česar se je tudi med kmeti kmalu zmanjkalo. Tako je bilo n. pr. od leta 1954 naprej pri nas ustanovljenih nad 200 strojnih postaj po švedskem vzorcu. Kmetje se jih niso oprijeli, vsled česar so priče razpadati in jih sedaj obstoja le še 13 %. Tudi najemanje strojev za delo proti plačilu, ki je na Holandskem in v Angliji zelo razširjeno, ni prišlo pri nas do nobene-ga pomena.

Vse drugače so se te oblike pocenitve mehanizacije kmečkih gospodarstev uveljavile po sosednjih evropskih deželah. V Franciji obstoja 30.000 krajevnih strojnih skupnosti, ki imajo 40 % vseh strojev francoskega kmetijstva, v predelih, kjer je kmetijska pospeševalna služba posebno dobro razvita, pa jih imajo tudi 80 %. V Zahodni Nem-

čiji obstoja 45.000 krajevnih strojnih skupnosti, poleg njih pa 30.000 podjetij, ki proti plačilu s stroji opravljajo delo na kmetijah, in okoli 500 strojnih krožkov ali strojnih bank. Na Švedskem deluje 4000 strojnih postaj, ki so se obvezale, da po družinskih kmetijah do 20 hektarjev površine opravijo dve tretjini svojega dela. Po vseh teh deželah imajo te skupnosti in postaje tudi odločilno besedo na trgu s kmetijskimi stroji.

Posebni program pospeševanja gorskih kmetov v letu 1966

Z dosedanjim posebnim programom pospeševanja gorskih kmetov bo kmetijsko ministrstvo nadaljevalo tudi letos. Ta posebni načrt financira kmetijsko ministrstvo z dohodki, ki jih prinaša izravnava cen krmil. Lani je bilo za ta načrt na razpolago 62,4 milijona šilingov, po letošnjem proračunu pa bo 87,6 milijona šilingov na razpolago.

Program temelji na načelu, da je treba zboljšati in povečati tiste ukrepe pospeševanja, ki zagotavljajo trajno eksistenčno sposobnost gorskih kmetov. To pa so predvsem gradnja cest, potov in žičnic v gorskokmečke predele ter gradnja dovoznih poti od glavne ceste do kmetij.

Z ozirom na to, da sodi v Avstriji 125.907 kmetij v skupino gorskih kmetij, je posebno pospeševanje njihovega razvoja neobhodno potrebno. Brez teh 30 % kmetij domače kmetijstvo namreč ne bi bilo v stanju kriti potreb domačega prebivalstva z mesom in mlekom, še manj pa bi bilo v stanju, se s temi pridelki in njihovimi izdelki vključiti v avstrijski izvoz. Vrednost izvoza blaga iz živalske proizvodnje je lani dosegla vrednost 1803,7 milijona šilingov in je bila s tem za 796,4 milijona šilingov višja od uvoza taistega blaga. Spričo tega posebno pospeševanje gorskih kmetov ni le na mestu, marveč neobhodno potrebno.

Pri nas je položaj docela drugačen. Pri nas ima na trgu s kmetijskimi stroji trgovina odločilno besedo. Trgovina s svojimi tisočimi agenti docela po svoji volji določa cene strojev, ne na vse zadnje pa tudi njihovo proizvodnjo in ponudbo, ki se ravnata toliko po porabnosti stroja, kakor po spretnosti agentov, koliko jih prodajo.

Čeprav je tak način mehanizacije kmetijstva docela za odklanjati, ker najbolj škoduje kmetovalcem samim, se njihova poklicna zastopstva razen redkih izjem še niso odločila za resnejše prijeme, po katerih bi mehanizacijo kmečkih gospodarstev speljala na pota, ki jih uspešno uveljavljajo po preje imenovanih deželah. Kmetijsko ministrstvo in njegov agrarnogospodarski inštitut nimata nobenega pregleda o številu in oblikih strojnih skupnosti v državi, ker jih tudi kmetijske zbornice in okrajne kmečke zbornice nimajo.

Slej ko prej smo na tem področju agrarnega vprašanja in agrarne politike na stopnji poskusov, ki pa se ne razvijajo v nobe-

Organizirana mehanizacija namesto belih vran

To in nič dosti drugega ne moremo razbrati iz uvodoma omenjenega poročila agrarnogospodarskega inštituta. Zato drži, kar je bilo ob koncu prvega poglavja rečeno: v avstrijskem kmetijstvu imamo res svojstvene nazore in poglede na problematiko mehanizacije kmečkih gospodarstev. Mi dopuščamo vse možnosti in vse oblike te mehanizacije, ne odločimo pa se za nobeno tistih, ki bi bile najbolj pripravne, da bi nas pripeljale k cilju mehanizacije: z najnižjimi stroški najhitreje olajšati delo kmečkih ljudi ter povečati njihovo produktivnost in s tem njihov zaslužek.

Strojni krožki so v Avstriji še bele vrane. Saj obstojajo samo 3, ki skupno združujejo 236 kmetov, čeprav je mogoče z njimi po

ERP-krediti za kmetijstvo in gozdarstvo

Za gospodarsko leto 1966-67 je zvezna vlada iz sredstev ERP-sklada dovolila kredite v skupni vrednosti 1214,2 milijona šilingov. Od tega je 165 milijonov šilingov določenih za investicije v kmetijstvu in gozdarstvu.

Krediti za kmetijstvo in gozdarstvo iz tega sklada bodo služili predvsem pospeševanju racionalizacije, preusmeritve in prilagoditve avstrijskega kmetijstva na pogoje evropskega kmetijstva. Krediti so na razpolago za gradnjo cest, potov in žičnic ter za ojačanje električnega omrežja. Poleg tega pa so na razpolago tudi za ukrepe na poti preusmeritve, naselitve in agrarnih operacij.

no določeno smer, ker za iniciativami ni ustrezne doslednosti in pospeševanja. Slej ko prej odločajo pri nas o poteh mehanizacije industrija in trgovina, kmetijske ustanove in organizacije, končno pa tudi kmetje sami pa jim v svojo škodo dajejo največjo potuho.

nemških izkušnjah letne izdatke za mehanizacijo kmetij znižali za 60 %. Tem 236 kmetijam, ki so združene v treh strojnih krožkih, nasproti stoji okoli 200.000 kmetij, kjer je mehanizacija pereč problem in skoraj neznosno breme.

Bele vrane so pri nas tudi primeri, kjer so začeli kmetje in njihove organizacije problem pocenitve mehanizacije in dela s kmetijskimi stroji reševati po poti poenostavitve proizvodnje in specializacije na tiste panoge, katerih delo je mogoče obvladati z enim in istim strojem. Edino, kar se je pri nas že kolikor toliko uveljavilo, je, da breme mehanizacije olajšujemo po poti pomoči v soseščini in po poti intenziviranja proizvodnje potom izdatnega gnojenja in setve priznane kvalitetnega semenja.

To pa je tudi že vse, čeprav je zdaleka premalo, da bi na svojih kmetijah, katerih je skoraj polovica med 5 in 50 hektarjev skupne površine, v prihodnosti lahko shajali. Na naših kmetijah bomo namreč samo lahko shajali, če bomo ob vsem intenziviranju proizvodnje tudi zmanjšali letne izdatke za nakup in vzdrževanje kmetijskih strojev. Prehod na to pot pospeševanja razvoja kmečkih gospodarstev je najmanj tako potreben, kakor je bilo potrebno pospeševanje potom „zelenega načrta“.

To spoznanje mora prodreti na vasi, istočasno pa tudi po kmečkih poklicnih zastopstvih — v okrajnih kmečkih zbornicah in v kmetijskih zbornicah — pa tudi v kmetijskih združenjih kot organizacijah kmečke samopomoči.

in čakala, da je zavrel čaj. — Kolikokrat je morala dajati otrokom grenak čaj: sladkor so imeli ob praznikih in včasih ob nedeljah. — Otroci so kljub revščini rasli in se razvijali. Začeli so delati prve korake. Pomagala jim je z roko, ko jih je zanašalo sem in tja. Nato so shodili. Lepo ji je bilo v srcu, ko je slišala z drobkanih ustnic prve besede „Mama, mama!“ Kako sladko je zvenela ta beseda. Ko so potrebovali njeno pomoč, so sklepali ročice in jo klicali: „Mama!“ Zvečer so jo čakali na pragu in spraševali: „Si prinesla kruha?“ Včasih jim ga je dala, največkrat jih je samo pobožala z izdelano roko. Tedaj so se stisnili k njej in je niso pustili dalje, dokler jim ni povedala, da je morala trdo delati, a je navzlic temu mislila nanje. Nešteto krat jim je po večerih pripovedovala pravljice, ki jih je slišala v šoli. Tiho so poslušali in niso hoteli v posteljo, dokler jim ni povedala še ene...

Tavala je dalje...

Ko se je sesedla v sneg, si je z rokami pomagala na noge. Obleka je postajala mokra. Razgreto telo je topilo sneg, ki je sproti zmrzoval. Toda nočaj ni čutila samote in mraza. Toplo ji je bilo, kakor takrat, ko je z otroki sedela pri peči. Samo naprej jo je gnalo, naprej brez določene cilja in brez jasnih misli.

Trudne noge je vlekla za sabo in zadevala z njimi v kupe snega. Krilila je z rokami, se opotekala, padala, vstajala in hitela dalje.

V temi, ki je nočaj še bolj ležala okoli nje, je stopila na brv čez potok. Zazdelo se ji je, da so se odprla vrata. Za njimi jo je vabila godba. Nenadoma ji je čevljev zdrsil in v loku je omahnila in iz prsi se ji je izvil komaj slišen vzdih.

18

Pomlad je bila v deželi. To je občutil tudi Cmager. Sedel je na pogrado, kakor vedno, kadar so ga pustili samega. S težko roko si je podpiral brado in strmel v tla. Če je padla nanje svetloba, je vedel, da je zunaj sonce... Z roko je lovil trepetajoči šop svetlobe, zaprl pest, jo položil na lice in odprl, ko da bi se hotel naučiti vsaj malo toplote.

Pozimi je bilo najhuje. Docela se nikoli ni spomnil, kako se je zgodilo z njim, da je prišel sem. Ko se je takrat prebudil, je ležala naokrog tema. Počasi se je zavedal. Ležal je na hrblju z iztegnjenimi nogami. Skrčil jih je; na nogah so tičali čevlji; pritegnil je k sebi roko, iz katere je kljub mrazu udarjal vonj po živini. Čez stisnjene ustnice mu je ušlo bridko spoznanje: Zaprt!

Skočil je kvišku in zadel v pograd, da je votlo zabobnelo. Z zdravim očesom je tipal skozi temo in previdno obračal glavo.

Zaril je roko v žep, da bi poiskal vžigalice. Mrzlično je prečkal vse žepe, vendar razen tobaka, pomešanega s suhimi krušnimi droblinami, ni našel ničesar. Ko se je sklonil, ga je zabolelo v glavi. Popraviti si je hotel razmršene lase, toda na glavi je otipal obvezo. Od groze se je sesedel in premišljeval, kaj naj bi vse to pomenilo.

V kotu je podgana praskala pod podom, nekje zunaj so topotali moški koraki. Zrak je dišal po trohnečih deskah in po plesnivosti.

Sedel je sključen na lesenem podstavku, zagrebel je obraz med dlani in počasi doživljal resnico... Noč je torej. V prostoru je mrzlo. Sam je. Enakomerni koraki na hodniku ne prestanejo.

Zopet je vstal, v prsih ga je tiščal nemir. Z iztegnjenimi rokami je previdno meril prostor in po nekaj korakih zadel ob vlažno steno, da ga je spreletelo po telesu. Kakor slepec je drsal z roko po steni in kmalu dosegel železna vrata, ki so se odpirala samo z zunanje strani. Sklonil se je in pogledal skozi ključavnico. Ker ni videl ničesar, je začel od jeze ločti s pestjo po vratih.

„Le razbijaj, se boš že naveličal,“ se je oglasilo zunaj med enakomernim korakanjem.

Kričal je in cepetal z nogami kakor otrok, ki mu ne izpolnijo želje. Ko je spoznal, da mu jeza ne pomaga, se je zavlekel do pograda in nečloveški glasovi so mu zamirali v grlu. Samo hropel je in kakor zbit obležal.

Ko se je prebudil, ga je še bolj zeblo. Zdaj je razločil, da je v ozki celici z vlažnimi stenami in zamreženim oknom, ki ga ne bi mogel doseči, četudi bi stopil na podnožek. Edina oprema poleg pograda je bil lesen čeber za potrebo.

Drgetal je od mraza, ko je zarožljajal ključ v železnih dverih. Zdaj jim bo povedal, kar jim gre. Vinka naj bi prišli. On ga je nadlegoval, da mu je pomagal pri tihotapljenju. Saj ni delal proti državi. Zakaj so ga torej zaprli?

„Pojdi, nemarnež, hitro!“ je rekel avstrijski financar. Za silo je razumel Avstrijca.

„Pustite me domov. Tu je tako mrzlo...“ je prosil. Financar je srepo pogledal in zapovedal: „Daj sem roke!“

Še bolj se je stresel in brez besede prekrižal roke. Z natakajeno lisico je stopal v prvo nadstropje.

To se je ponavljalo dan za dnem.

(Dalje v prihodnjem številu)

za oddih in razvedrilo

Pri plemenu, ki je jedlo samo sebe

Prve dni našega bivanja med Tupariji smo pozorno opazovali njihovo obnašanje in čakali, kdaj bomo zasledili znake ljudožrstva. Vsako noč je eden od nas bedel, da nas ne bi presenetili in umorili med spanjem.

Toda vsak dan smo bolj spoznavali naše gostitelje in jim začeli zapupati. Čez teden dni smo si bili tako dobri, da se je indijanska straža pred našimi vrati polagoma razkropila, pa tudi mi smo hodili spat mirno in brez strahu.

Po dveh tednih, ko sva si bila s starim Takiririjem, enim od ljudožrskih poglavarjev, že zelo dobra prijatelja, sem si drznil zastaviti vprašanje:

»Povej mi, Takiriri, ali je pri vas res navada, da jeste človeško meso?«

»Ne, ne, tega ne delamo... Res pa je, da smo ga včasih dostikrat jedli.«

In tako mi je povedal zgodbo o njihovem ljudožrstvu.

Sprva so jedli samo ubite sovražnike, pozneje pa tudi člane lastnega plemena, ki so bili ubiti zaradi maščevanja ali iz kakršnegakoli razloga. Toda ljudi niso jedli od lakote, kajti v džungli je hrane na pretek, temveč iz »duhovnih« nagibov. To se pravi, Tupariji verujejo, da z mesom človeka, ki ga pojedjo, zaužijejo tudi njegovo dušo in da dobre lastnosti žrtve krepijo duha tistega, ki jo poje.

Umor človeka v tak namen ni bila stvar izbire ali obsodbe, temveč zasebna zadeva kogarkoli, ki se ni bal maščevanja. Kadar so v vasi našli truplo umorjenca, se je začel splošni praznik. Medtem ko so nekateri pripravljali na dvorišču veliko grmado, so drugi plesali okrog trupa ali se poslikavali po telesu. Spet drugi so privezali truplo na kol in ga začeli peči. Ko je bilo pripravljeno, so ga razsekali na kose, da je vsak prebivalec vasi dobil svoj kos. Jasno, da so poglavarji in čarovniki dobili najsočnejše dele. Toda kateri del človeškega telesa je najbolj okusen? Ko sem vprašal svojega strokovnjaka, me je prijel za roko in s pozelnim pogledom rekel:

»Ah, tvoja pečena roka bi bila zares slastna.«

Naglo sem jo umaknil: »Hvala, surova, takšna, kakršna je, mi je bolj všeč.«

Dejansko so najbolj cenili roke in noge, kajti v skladu z njihovim prepričanjem so najboljše lastnosti človeka zbrane prav v udih, tako kot dajemo pri nas v ljudski govorici bivališče vrlinam ali slabim lastnostim človeka v glavi ali v srcu. Po njihovem mnenju pa prav giba rok in nog, ki spremljajo vsako dejanje lovca, sejalca, bojvnika ali čarovnika, izoblikujejo to dejanje.

Kaže pa, da jim je bilo človeško meso hudo všeč, kajti take »duhovne« pojedine so bile precej pogostne. Okrog leta 1925 je imelo plemo Tuparijev še približno 2000 ljudi in je živelo v devetih vaseh. Toda v teku dvajsetih let se je pleme zaradi številnih umorov med člani skrčilo na 180 ljudi; to se pravi, da so pojedli več kot 90 odstotkov lastnega plemena.

Takrat se je pojavil Abaito, ki je bil takrat samo poglavar ene od vasi. Povabil je poglavarje in čarovnike ostalih vasi in jim razložil, da jih je zdaj tako malo, da bi bili sami poglavarji in čarovniki v kratkem v nevarnosti za življenje, če bo pleme še naprej jedlo svoje člane. Vrh tega grozi plemenu pogin, če bodo nadaljevali kot doslej. Ko je videl, da so obrazi njegovih tovarišev zaskrbljeni, jim je predlagal, naj opustijo ljudožrstvo. Predlog je bil po daljši razpravi sprejet. Abaito je povabil preživle člane plemena, naj se zberejo v njegovi vasi in živijo skupaj. Tam sem jih našel. Živel so mirno in zadovoljno.

To se je zgodilo pet let pred mojim prihodom med Tuparije. Dobro, da ni bilo to pet let po njem, kajti v tem primeru ne vem, če bi se ponudila priložnost, da bi napisal ta članek.

Hrabri indijanski lovec Njuče, poglavarjev pomočnik, že več dni ni zapustil svoje mreže v koči. Sprva sem mislil, da počiva, toda nenado-

ma sem zaslišal glasno stokanje. Prepričan sem bil, da gre za resno zadevo. Stopil sem k njegovi mreži, okrog katere je bilo zbranih več njegovih prijateljev. Eden od njih je skušal tolažiti Njuča, ta pa je neprestano kričal in se z brezupno nakremženim obrazom držal z obema rokama za trebuh. Njegova žena pa, noseča v devetem mesecu, je s težavo lezla od gostov do velike posode s čičo, iz katere je prinašala prijateljem svojega ubogega bolnega soproga pijačo.

Tudi jaz sem posedel pri njem, da izpolnim dolžnost obiskovalca. Pozneje pa, ko se je vrvež okoli njega malo polegel, sem vprašal Njuča, če hoče, da bi mu zdravnica Rosa dala kaj proti njegovim bolečinam.

»Tu ni pomoči. Otrok prihaja,« je odgovoril.

Znašel sem se pred uganko. O kakšnem otroku govori? Pozanimal sem se pri njegovih prijateljih in kmalu mi je bilo vse jasno.

Pri Tuparijih dela nosečnica do zadnjega dne, medtem ko se soprogo nekaj dni pred pričakovanim rojstvom vleže v posteljo in toži nad bolečinami, ki jih baje čuti. Prijatelji in sorodniki ga tolažijo in mu prinašajo darila. Noseča žena pa mora sreči gostom kot po navadi.

Tako je minilo deset dni in cela zadeva, ki se mi je zdela sprva čudna, me je začela že dražiti. Končno so nekega večera štirje moške zdirjali v gozd in se vrnili s preklami in palmovim listjem ter naglo zgradili na robu dvorišča skromno kočico, tako majhno, da je bilo v njej komaj prostora za mrežo, ki so jo obesili vanjo.

Nekaj minut pozneje sta dve ženi pripeljali poročno, ki je omahovala med hojo. Obraz se ji je kremžil od bolečin. Zaprla sta jo v kočico in jo pustili samo.

Čas je mineval in vsi smo hodili po svojih opravkih ter skoraj pozabili na žensko, ki je čakala otroka. Okrog devetih zvečer sva z Mary sedela pred hišo in uživala ob polni luni. Nenadoma sva zaslišala značilni jok novorojenčka. Stekla sva h kočici. Žena je mirno ležala v svoji mreži z otrokom v naročju. Sama si je bila za babico — otrok je bil deček — in sama je na mestu zakopala vse sledove rojstva.

Večer je bil hladen. Iz žepa sem vzlet pisan robcem in ga zavil okrog

J O H N D A V I E S :

MOŽ, KI NI MARAL OČAL

Mladi George West je trpel zaradi manjvrednostnega kompleksa. Mislil je, da je zelo majhen, prava pokveka; pa je bil normalne velikosti in kar čedne postave.

O svojem značaju je sodil, da je brez hrbenice in da ga obračajo tako kot se komu zahoče; pa je bil samo tako mirne narave in se je le redkokdaj odločno postavil.

Mislil je, da ni zanič, saj je v banki štel samo denar. Toda to ni bilo nič nenavadnega, saj je bil star komaj petindvajset let.

Kakorkoli že: George je bil prepričan, da je »izgubljen primer«. Povrhu vsega pa je imel še velike težave z očmi.

Moral bi nositi očala. Po navadi moških to ne mafi, toda Georga — ker je bil pač George — je. Prepričan je bil, da se bo preveč naglo postaral, če bo nosil očala. Že se je videl kot ubogega, majhnega možička z debelimi lečami pred očmi, slušnim aparatom in polno čeljustjo umetnih zob.

Potem pa je prišla v banko za direktorjevo tajnico Miss Pamela Palmer. Imela je vijolično modre oči, zlate lase in postavo kot mlada boginja.

Deset sekund zatem, ko jo je George zagledal, se je vanjo do ušes zaljubil.

Potem je bilo z njim še slabše. Niti pomisliti si ni upal, da mu bo Miss Palmer — njemu — tako manjvrednemu bitju — privoščila vsaj pogled. In ko ga je, si je želel, da ga ne bi. Samo prezir je videl v teh čudovitih očeh.

Toda ko bi nosil očala, ki jih je potreboval, bi bil presenečen. Pogled Miss Palmerjeve sploh ni bil prezirljiv. Nasprotno, mislila je, da je George zelo čeden fant, gotovo najlepši v banki. Mogoče celo najlepši moški, ki ga je kdaj srečala.

George seveda ni vedel tega. Vid se mu je iz dneva v dan slabšal. Bil je vedno bolj zagrenjen. Zatopljen v delo, je sedel za svojim pultom, štel denar in prijazno odgovarjal strankam. Pri tem delu pa je ves čas mislil na božansko bitje, ki je frfotalo na-

otroka. Mati se mi je hvaležno nasmehnila.

Ko so ženske, ki so jo prej spremile v kočico, slišale otrokov jok, so prišle in odpeljale mater z otrokom nazaj domov.

Prva stvar, ki jo je bilo treba storiti naslednjega dne, je bila, da so z iglo iz opiče kosti napravili otroku na obrazu pet majhnih luknjic. Dve skozi mečico ušesa, eno skozi nos in po eno na zgornji in spodnji ustnici. Ubogo revče je jokalo in se skušalo braniti, toda lepotni zakoni so močnejši kot sočutje. Skozi te luknjice si bo obešal različne okraskе.

Mati in otrok, pa tudi soprogo, so še cel teden ležali v svojih mrežah. Ves ta čas niso dobili nobene hrane. Prve dni so pili samo vodo, pozneje pa je bila dovoljena tudi pijača iz koruze. Jasno, da pod takimi okoliščinami veliko otrok umre že prvi teden zaradi podhranjenosti in umazanije.

Sedmega dne sta mati in oče z otrokom sedla na dvorišču pred kočico z vsem svojim imetjem. Pred njima je počepnil glavni čarovnik. Med dolgo ceremonijo je blagoslovil zakonca in otroka in izrekel dečku dobrodošlico med plemenom z naslednjimi besedami:

»Hraber član tega plemena boš. Po želji tvojih staršev bo tvoje ime Tiboro.«

Pozneje so mi razložili, da so dali otroku moje ime, da bi me počastili in da mi dajo tudi otroka, če ga hočem vzeti s seboj.

Zahvalil sem se, toda otroka nisem hotel. Civilizirani svet otroku ne bi prinesel sreče, medtem ko je bo v džungli deležen vsaj kolikor toliko.

Knjige in revije, ki smo jih vzeli s seboj na naša raziskovalna potovanja ob Amazonki, so bile takrat dostikrat pripravno sredstvo za zabavanje domačinov. Slike so se jim seveda zdele najbolj zanimive. Med slikami pa so imeli najraje slike drugih primitivnih ljudstev, ki so bile v naših etnoloških in potopisnih knjigah.

Nekega dne sem Tuparijem pokazal fotografijo domačina iz amazonškega plemena Njambikuarov. Bil je grd in zanemarjen.

»Ali je Hamno?« me je vprašal nekdo.

Pritrdil sem, ne da bil vedel, kaj beseda pomeni. Toda takoj nato je

Smeh stoletij

Znameniti skladatelj in dirigent Gustav Mahler je imel vajo za opero „Čarobna piščal“. Nikakor ni bil zadovoljen s petjem glavne arije „Umri, pošast!“, ki jo je morala pevka ponavljati do izčrpanosti. Naposled je žensko minilo potrpljenje in se je med vajo skoraj zadrla na Mahlerja:

„Umri, pošast!“

Dirigent je prenehal igrati in ji je smehljaje se dejal:

„To bi vam prišlo, kajne!“

○○○

Ob neki drugi priložnosti se je znesel nad fagotistom:

„Če boste tako igrali, ne bova dobra prijatelja.“

„Saj tudi nočem,“ je zavnil godbenik Mahlerja, „glede prijateljev sem zelo izbirčen.“

○○○

Skladatelj operet Franz Lehár, ki je živel na Dunaju, je prejel povabilo, naj obišče bogato družino. Na povabilu je bilo pripisano:

„Moja žena bo igrala vaše skladbe, moja hčerka jih bo pela, nato pa bomo ob devetih večerjali.“

Leharjev sluga je odnesel odgovor:

„Natančno ob devetih bom pri vas!“

○○○

Ves navdušen je prišel mlad glasbenik k Leharju:

„Mojster, mojster, ponudila se mi je priložnost, da napišem veliko opereto!“

„Le pazite, mladi prijatelj! Priložnost dela tatove!“

○○○

Književnik Peter Altenberg je poslal občudovalcu svojo knjigo z lastnoročnim posvetilom na dveh straneh. Presrečni ljubitelj je pokazal knjigo humoristu Rodi Rodi:

„Poglejte, kaj sem dobil! Lastnoročno pisateljevo posvetilo kot znak njegove pozornosti! To je zares redkost!“

„Redkost!“ je humorist dejal posmehljivo. „Vedeti morate, dragi prijatelj, da so redke tiste knjige, v katerih ni Altenbergovega posvetila...“

○○○

Roda Roda je bil v zdravilišču, kjer ga je zdravil doktor Thaler. Ko je šlo poletje h koncu, je pisatelj prosil zdravnika, naj mu napiše račun. Doktor Thaler pa je dejal:

„Jaz sem vas zdravil, vi pa ste me zabavali. Drug drugemu sva pokazala svojo umetnost in tako sva bot.“

Toda humorist s tem ni soglašal:

„Vaša odločitev mi nikakor ne ugaja. Dolžan sem vam, prosim, petdeset mark. Jaz sem se vašemu zdravljenju veliko bolj smejal, kakor vi moji zabavi.“

začel na glas vpiti isto besedo. Med splošno zmedo je pritekel precej moških in žensk, da bi videli sliko.

Končno so mi razložili, da so Hamni pleme zelo okrutnih ljudožrcev, ki živijo globoko v džungli, samo nekaj dni hoda od Tuparijev.

Hamne zanimajo samo glave njihovih žrtev. Tupariji se jih močno boje. Skušal sem prepričati nekatere

od njih, naj me spremljajo do Hamnov, naj mi pokažejo pot, toda ne z darili, ne z obljubami jih nisem mogel pretentati.

Toda pripovedovali so o njih toliko in takih stvari, med drugim tudi o ljudeh, ki so jih Hamni pobili, da niti najmanj nismo dvomili v obstoj tega plemena.

Še bolj zanimiv je bil njihov opis pritlikavega ljudstva Pigmejcev, ki niso večji kot 1,40 m, in še bolj divji kot Hamni. Tupariji jim pravijo »Hamni-Iri« to se pravi »Majhni Hamni«.

Pripovedovali so nam, da so pritlikavci zelo bojeviti in da imajo dresirane jaguarje, ki jih v vojni pošljejo na sovražnika. Šele ko je sovražnik že močno utrujen in skoraj brez orožja, napadejo pritlikavci sami in seveda zlahka zmagajo. Mrtvim sovražnikom posekajo glave in spolne organe, nato pa se začne ljudožrska pojedina. Številni Tupariji so že postali žrtve teh pritlikavcev.

Naši gostitelji so kazali strah in gnus, ko so govorili o njih.

Končno smo zvedeli še za zgodbo o tretjem čudnem plemenu. Tupariji pravijo, da dva tedna hoda od njihovih lovišč živi pleme, v katerem so same ženske. Pravijo jim »Aramira«, kar pomeni v njihovem jeziku »ženske«. Zgodba o Amazonkah je dobila še eno inačico.

Ženske žive popolnoma ločeno od drugih plemen. Samo enkrat na leto jih obiščejo Hamni za nekaj dni in takrat praznujejo skoraj praznik plodnosti. Čez leto dni, ko se moške spet vrnejo, vzamejo s seboj novorojene dečke, deklice pa pustijo pri materah, da pomnožijo pleme Aramir.

Neki mešanec iz Brazilije mi je pripovedoval o dogodku, ki deloma potrjuje to pripovedovanje. Nekeč je iskal zlato v reki na tem področju. Ko je dvignil glavo, je videl, da ga je obkolilo ducat žensk, ki so merile nanj s puščicami. Oblil ga je mrzel pot. Bil je tako zmeden, da se mu je komaj posrečilo smukniti iz obkolitve. Nobena Amazonka ni ustrelila za njim. Zadovoljile so se s tem, da so prepedile nepovabljenega gosta in spremljale njegov beg z glasnim, zvonkim smehom.

Tibor Sekelj

V sencu vietnamske vojne

Odgovorni krogi Amerike so zaradi vojne v Vietnamu izpostavljeni čedalje ostrejšim kritikam. Ta kritika se ne nanaša zgolj na politično in vojaško plat vietnamske vojne, marveč tudi na najrazličnejše pojave, do katerih prihaja v senci vojnih dogodkov.

Med kritiki vladne politike zavzema posebno mesto predsednik zunanje-političnega odbora ameriškega senata Fulbright, ki je v zvezi z vojno v Vietnamu pred nedavnim govoril o arogantnosti velikih sil, med katere je prišel tudi Ameriko. Dejal je, da je arogantnost pahnila v zgodovini že marsikatero veselo v prepad. Za primer je navedel stari Rim, Napoleonovo Francijo in nacistično Nemčijo.

Še bolj pa se je Fulbright zameril svojim nasprotnikom s tem, ko je izjavil, da so ameriški vojniki spremenili južnovietnamsko prestolnico Sajgon v „javno hišo“. Ameriški obrambni minister McNamara se je zaradi te obtožbe znašel v kočljivem položaju; Fulbrightovo izjavo je sicer zavrnil, toda v zagovor je našel le malo prepričljivo ugotovitev, da so prostitutke tudi v Washingtonu. Vendar se kritiki s takim dokazovanjem niso zadovoljili in so ministra vprašali, kako se je moglo zgoditi, da so ameriškim vojakom v Sajgonu poslali 30.000 zavojčkov laka za lase in če je mar tudi to vojaški material. Poleg tega pa je moral McNamara preslišati mnoge pikre opazke tudi na račun črne borze in preprodaje različnega vojaškega materiala na sajgonskem tržišču.

Kljub različnim izgovorom pa odgovorni ameriški funkcionarji ne morejo zanikati dejstva, da v Vietnamu poleg ameriških vojaških oporišč rastejo kakor gobe po dežju tudi bari, kjer „prodajajo“ ljubezen — in vse to samo zaradi tega, „ker je vojna“, namreč tista umazana in krvava vojna, ki iz dneva v dan zahteva med vietnamskim ljudstvom vedno več človeških žrtev, da na drugi strani služijo milijonske dobičke ameriški podjetniki.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 28. 5.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika, roman — 15.50 Iz vseh dolin zveni — 16.30 O znanstvenih knjigah — 18.00 Kulturni razgledi — 18.55 Šport — 19.10 Odmev časa — 19.30 Dunajski slavnostni tedni, vmes poročila.

Nedelja, 29. 5.: 8.05 Dunajski akademski pevski zbor — 9.05 Venček lepih melodij — 12.40 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krížem po svetu, krížem skozi čas — 18.05 Samo veselja z glasbo — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Pridi k srečanju.

Ponedeljek, 30. 5.: 8.05 Glasba za orgle — 9.05 Dunajske dogodivščine — 12.40 Ljudstvo in domovina — 13.45 Stara koroška ljudska umetnost — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Veselo in zabavno — 18.05 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Športna poročila — 19.30 Dunajski slavnostni tedni, vmes poročila.

Torek, 31. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Madžarske pastirske in ljubavne pesmi — 15.45 Ljudstvo in domovina — 18.00 Koroška avla- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.25 Če mene vprašate — 18.35 Literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Podeželjsko snubljenje, komedija.

Sreda, 1. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Madrigalisti iz Gorice — 15.45 Felicie Rotter, pripovednica — 17.00 Zlato rakodelstvo — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstveni pogovori — 20.15 Dunajski slavnostni tedni.

Četrtek, 2. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Na koroških planinah — 18.00 Koroška deželna kulturna poročila — 18.05 Kmetijska oddaja — 18.20 Gospodarski komentar — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Alpska ura — 21.00 Iz nabiralnika za prilozbe — 21.10 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave.

Petek, 3. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Kamorna glasba — 15.45 Četrk ure za domačo obrt — 18.00

Zgodovina velemest

Znanstveniki iz več dežel so skušali ugotoviti, katera mesta na svetu so bila v različnih zgodovinskih obdobjih največja. Prišli so do zanimivih ugotovitev: V času od leta 1700 do 700 pred našim štetjem je bil največji Babilon, ki je imel okoli 150.000 prebivalcev. V sedmem stoletju je zablestela slava Niniv (120.000 prebivalcev), nato pa je v šestem stoletju spet imel največ prebivalcev Babilon, namreč 350.000. V petem in četrtem stoletju je bila najbolj naseljeno mesto Pataliputra v Indiji, kjer je živelo že okrog pol milijona ljudi. Od tretjega stoletja pa do začetka našega štetja je imelo največ prebivalcev (600.000) mesto Seleucia v Mali Aziji.

Prvih 350 let našega štetja je imel nekaj več kot milijon prebivalcev Rim, ki je torej prvo milijonsko mesto v zgodovini človeštva. Za Rimom je imel do leta 800 Bizanc okrog 700.000 prebivalcev, nato pa Bagdad kakšnih sto let približno 500.000 več. V obdobju 900 do 1100 velja za največje mesto sveta Angkor v današnji Kambodži, kjer je živelo poldrugi milijon ljudi. Naslednjih dvesto let je bilo največje mesto Hang Čou na Kitajskem z okroglo dvema milijonoma prebivalcev. Od leta 1300 do 1850 pa je v današnji kitajski prestolnici Pekingu živelo okrog dva in pol milijona ljudi.

strijo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Tihotapec, slušna igra — 21.00 Igra brez meja.

Četrtek, 2. 6.: 11.03 Pariz v sencu Robespiera — 12.00 Kaj lahko postanem — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kalendar — 19.30 Čas v sliki — 20.15 V sredo med pelo in sedmo.

Petek, 3. 6.: 11.03 V sredo med pelo in sedmo — 18.35 Pogled v deželo — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dogodivščine z očetom in materjo, igra.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbena razglednica — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 28. 5.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Mladi glasbeniki pred mikrofonom — 10.15 Oporni koncert — 12.05 Opoldansko srečanje z velikimi muziki — 12.40 Ansambel Barisa Franka in Boruta Lesjaka — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi iz Jugoslavije — 18.20 Iz naših relajnih postaj — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sobolni koncert lažje orkestralne glasbe — 20.30 Spoznavno svet in domovino — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 29. 5.: 8.05 Leseni ptiči, umetniška pripoved — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomisle, lovčariši — 10.45 Za prijatelja lahka glasba — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.00 Slavni pevci, znamenite arije — 15.30 Humoreska tedna — 16.00 Nedeljsko športno popoldne — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Naš Jadran.

Ponedeljek, 30. 5.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedne — 9.25 V svetu opernih melodij — 10.35 Cirkus, podlistek — 12.05 Simfonična antiteza od Matije Bravničarja — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.35 Voščila — 15.30 Zborovske skladbe Antona Svaba — 17.05 Glasbena križanka — 18.15 Signali — 20.00 Praška pamlad, prenos iz Prage.

Torek, 31. 5.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Prizori iz „Othella“ — 12.05 Slavni virtuozni — 12.40 Veseli planjarji in ansambel Miška Hočevarja — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.40 V tork navsilenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Plesni orkestri v besedi in glasbi — 18.50 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Moški zbor „Zorja“ iz Trbovelj — 20.20 Pančevanje, radijska igra — 21.20 Pesem godal.

Sreda, 1. 6.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 Godala v ritmu — 10.45 Človek in zdravje — 12.05 Uverturi k „Tannhäuserju“ in „Lohengrinu“ — 12.40 Naša narodna pesem v instrumentalni priredbi — 14.35 Voščila — 15.30 Vzhodnonemški centralni orkester in orkester radio Leipzig — 17.05 Veliki dirigenti, ki so v preteklosti delovali v Ljubljani — 18.15 Iz studija 15 — 18.50 Naš razgovor — 20.00 Komarna miniaturna slovenskih romantikov — 20.10 Gorenski slavček, opera.

Četrtek, 2. 6.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sovražnika, glasbena pravljica — 10.15 S pevci beograjske opere — 12.05 Razpoloženska glasba — 12.40 Čez hrib in dol — 14.05 Čelita simfonija Lucijana Marije Škerjanca — 14.35 Mehurčki, lirika za otroke — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Odkoščna deska — 18.40 Dve novosti iz naše glasbene produkcije — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Izročila dvasetlega stoletja.

Ta teden vam priporočamo:

Lepe knjige za malo denarja

- Branko Čopič: **DOŽIVLJAJI NIKOLETINE BURSAČA**, zbirka črtic iz partizanskih let, 116 str., ilustr., br. 5 šil.
- Ivan Tavčar: **V ZALI — KUZOVCI**, dve povesti znanega slovenskega pisatelja, 224 str., br. 6 šil.
- Tone Seliskar: **VELIKA GALA PREDSTAVA**, mladinska povest iz cirkuškega življenja, 128 str., ilustr., br. 5 šil.
- B. Traven: **UPOR OBESENECV**, napet roman iz južnoameriškega pragozda, 268 str., br. 8 šil.
- Halldor Kiljan Laxness: **ATOMSKA POSTAJA**, roman iz povojne Islandije, 172 str., br. 6 šil.
- Ivan Ribič: **STOPINJE V SNEGU — ZGODBA O ZAKLADU**, dve partizanski povesti, 160 str., br. 5 šil.
- Lev N. Tolstoj: **POLIKUŠKA** in druge povesti velikega ruskega pisatelja, 248 str., br. 6 šil.
- H. G. Wells: **ZGODBA O NEVIDNEM ČLOVEKU**, fantastična povest o nenavadnih dogodkih, 140 str., ilustr., br. 4 šil.
- Julija Bračič: **GRAŠČINSKI STRADARJI**, zgodovinska povest iz kmečkega življenja, 176 str., br. 6 šil.
- Venceslav Winkler: **POT NA LISEC**, roman iz druge svetovne vojne, 128 str., ilustr., br. 5 šil.
- Matija Malešič: **IZOBČENCI**, povest iz podeželjskega življenja 120 str., br. 3 šil.
- Honore de Balzac: **EL VERDUGO** in druge zgodbe slavnega francoskega pisatelja, 112 str., br. 5 šil.
- Jack London: **ZGODBE S SEVERA IN JUGA**, zbirka potopisnih povesti, 152 str., ilustr., br. 6 šil.
- Anton Ingolič: **TYEGANA POT**, mladinska povest iz druge svetovne vojne, 88 str., ilustr., br. 8 šil.
- Karel Grabeljšek: **POMLAD BREZ LASTOVK**, povest iz narodnoosvobodilne borbe, 152 str. br. 5 šil.
- Rok Arih: **ZIBELKA**, zbirka povesti iz št. Jakoba in okolice, 130 str., slik. priloge, br. 8 šil.
- France Bevk: **MALI UPORNIK**, povest o malem partizanskem kurirčku, 96 str., ilustr., br. 5 šil.
- Metod Jenko-Viktor Hassl: **IZUM**, utopična povest o vseмирskem poletu, 152 str., br. 3 šil.
- Viktor Nekrasov: **V RODNEM MESTU**, roman iz povojne Sovjetske zveze, 236 str., br. 7 šil.
- Prežihov Voranc: **SOLZICE**, zbirka najlepših mladinskih povesti, 112 str., ilustr. br. 5 šil.
- Hans Ruesch: **NA VRHU SVETA**, roman iz življenja Eskimov, 152 str., br. 6 šil.
- Ksaver Meško: **MLADIM SRCEM**, zbirka povesti za mlade bralce, 112 str., ilustr., br. 4 šil.

Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
 bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
 A 9141 tel. (0-42-36) 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostori hotela Rutar v Dobrli vasi.

RADIO TRST

Sobota, 28. 5.: 12.00 Kulturni odmevi — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Volan — 17.30 Širimo obzora — 18.30 Panorama jazz — 19.15 Družinski obzorik — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 29. 5.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi — 15.30 Valček gospoda Giobatta, komedija — 18.30 Iz pesniških gajev — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 30. 5.: 12.15 Liki naše preteklosti — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti — 20.35 Zvoki, uglašeni za temo — 21.00 Zdravnik proti svoji volji, komična opera.

Torek, 31. 5.: 12.00 Iz slovenske folklore — 17.20 Italijanščina po radiu — 18.30 Koncerti naše dežele — 21.00 Pregled slovenske dramatike.

Sreda, 1. 6.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 19.15 Higiena in zdravje — 19.30 Zbor „Slovenec“ iz Boršna — 20.35 Romarska pot, novela — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek, 2. 6.: 9.00 Praznična matineja — 12.00 Za smeh in dobro voljo — 15.30 Izbor malivov iz operet — 17.20 Italijanščina po radiu — 19.00 Pisani balončki — 20.30 Dvajset let italijanske republike — 21.00 Grobijani, komedija.

Petek, 3. 6.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 13.30 Glasbeno potovanje — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 19.00 Zbori Furlanije-Juljske krajine — 19.15 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gosmetelergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Slovenske oddaje

Sobota, 28. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.25 Vokalni koncert.

Nedelja, 29. 5.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in vaščimo.

Ponedeljek, 30. 5.: 7.30 Velika nač v besedi in pesmi.

Torek, 31. 5.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Domače pesmi in viže.

Sreda, 1. 6.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 2. 6.: 14.15 Poročila, objave — Odlomki akademijske slovenske gimnazije v Celovcu.

Petek, 3. 6.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Cerkev in svet.

TELEVIZIJA

Sobota, 28. 5.: 17.03 Za družino — 17.30 Veselje z glasbo — 17.55 Knjižni kotiček — 18.35 Navmesni obrak — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Avstrija v pesmi in glasbi — 21.30 Sedem dni časovnih dogajanj — 22.00 Poslednji Indijanec.

Nedelja, 29. 5.: 17.03 Ullenspiegel — 18.15 Svet mladine — 19.00 Ob oknu — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Polom v zadnji hiši, ljudska igra.

Ponedeljek, 30. 5.: 17.03 Cirkus Sindy — 17.30 Gokart GO — 19.05 Znamenite orgle — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Idealni soprog, komedija — 22.05 Janine Aimee.

Torek, 31. 5.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pustite nas peti, plesali in igrali — 21.00 Enaindvajset, quiz.

Sreda, 1. 6.: 11.03 Pol v temo — 11.30 Pustite nas peti, plesali in igrali — 17.04 Kdo pomaga rakodelčiči — 17.45 Lasse — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Podobe iz Av-